

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos postt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Rythmiz. sz. 40 DNEr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, szeptember 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesztérek: A milliók sikkasztója.**
- A Kossuth-ünnep.**
- Egyrői-másról.**
- A belga királyné halála.**
- Arad városatyái.**
- A régiségtár megnyitása.**
- Ünnep után.**
- Jellinek öngyilkos lett.**
- Az aradi polgári iskola jubileuma.**
- Csipek kiállítás Aradon.**
- Aradi krónika.**
- Leveshús — nyomtaték nélkül.**
- Felügyesített iskola-igazgató.**
- Egy aradi kosaras-ügy ötven év előtt.**
- A Háv. téli menetrendje.**
- Hamisított aranyak.**
- Légberőpített bánya.**
- Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromáról.** Irta: Galasi Kovách Brnó.

A milliók sikkasztója.

Arad, szeptember 20.

Sok ember számára hozott örömet az a körülmény, hogy a bécsi Länder-bank pénztárosa ötödfél milliót elsikkasztott. Hogy mi örülni való van ezen, azt az első pillanatra átlátni nem lehet. A kiket ez a hír olyan kellemesen érint, nem valami titkos börzespekulánsok, sőt nem is Ausztria, vagy Bécs iránti ellenszenvük hangolja érzelmeiket, tulajdonképen semmi közük a dologhoz, s mégis örülnek, mert úgy érzik, hogy egy fokkal többek ma, mint tegnap, mikor még nem tudta

a világ, hogy Jellinek ur, a sikkasztó-pénztáros gazember. Azok, a kiknek a mások pénze forog a kezükben, akik sok nagy bankót rakosgatnak a Wertheim-szekrények vaskeblébe, a kik, mások millióit dédelgetvén, szegényül maradtak, valóságosan tobzódhatnak az önértékben, s kéjelegvén szegénységük tudatában, büszkén néznek le arról a magaslatról, melyet becsületből építettek ez ünnepi alkalomból maguk alá.

— Ide nézzetek, én becsületes vagyok — ujjongják, s látják, hogy úgy nő az ázsiojuk, amiképen most leszállottak a Länder-bank részvényei. Igen, ma több értékük van, mert a tisztesség tőzsdéjén megfogyott a becsület s így természetesen nagyobb az ára.

Igen szomorú dolog ez az ujjongás, mely a becsületet olyan csillogó valaminek tartja, a melyhez nagyon jól áll a sötét alap. Milyen tévedés, a lényegnek milyen félreismerése. A becsület maga az alap, melyben azután egyéb küzdelemmel szerzett eredmények csilloghatnak. A becsület passzív dolog, melylyel dicsekedni nem lehet, sem beszélni róla, a mig meg van, csupán akkor, ha már hiányzik. A becsület olyan tulajdon, sőt több: kellék, melynek színe nincsen, csak érzékeny tisztasága, mint a víznek. S ha ennek a tisztaságnak a bécsi Jellinek ur fekete színt adott, azért nem lett a más emberé ragyogóvá. Sőt, inkább úgy áll a dolog,

hogy Jellinek ur fekete színe nagyon sok embernek a becsületébe több-kevesebb árnyékot kevert, éppen azért, mert a becsület olyan módfelett érzékeny. A könnyelműség, a bűn alkalmának megadása, az indokolatlan megbízás, az ellenőrzés hiánya, az emberi gyarlóságnak kísértő helyzetbe állítása, mind olyan árnyékok, melyek a sikkasztó fekete becsületének udvarát képezik, s ebben az udvarban éppen azokat látjuk, kik a közvetlen közelben sokszorosan tisztességeseknek érzik magukat, mert egy gazemberrel több van.

Mert bűnösök azok is, kik ezt a horribilis sikkasztást a közvetlen közelből nem vették észre. A Länder-bank emberei látták, milyen nagy lábon él évek óta a pénztáros: börzén játszik, kártyás, számozatlant tart, s csupán lakásért kétezer koronát fizet, mikor mindeme passziókhöz csak ötezer korona az évi fizetése.

A sikkasztásokat megelőző előjátéknak valóságos sablonja ez már, mely teljesen hasonló Krivány esetéhez, sőt az a szokott kellék is meg van benne, hogy a sikkasztó *gazdagon nősült*. Tényleg jól nősült, amennyiben nyolcvanezer koronát hozott az asszony a házhoz, de ha ez az összeg százpercentes kamatozást fiadzott, sem lett volna elég Jellinek pénzemészte gyomrának egy fél esztendőre. Mindamellett mégis minden aggályt elnyomott az az érv, hogy *gazdagon nősült* és így a sikkasztási előjáték oly pontosan folyt

TÁRCA

A hétről.

Krivány levelezéseiből.

Börtön-sötét-feneke, szeptember 20.

Voltam én is Bécsben egyszer,
Herr von Jellinek!
Bécsbe lenni jó talán, de
Nem mindenkinek;
Kaiserstadtban elfogott a
Durva policáj:
Magyar ember, ne menj Bécsbe,
Hogyha nem muszáj.

Sikkasztottam én is egyszer,
Herr von Jellinek!
Nem törődtem én se azzal
Ki téríti meg
Kapufától vettem én is
Érzékeny búcsút,
Szívszorongva néztem én is:
Hol szabad az út.

Én velem telt minden ujság,
Herr von Jellinek!
Részletek kilenc hasábon,
Hangos alcímek.

Hollétemről minden nap új
Verziót hozott,
Gazságomon, ugye ön is
Megbotránkozott?

Ámde, — majd ön is megérti, —
Herr von Jellinek!
Örök híre a világon
Nincsen semminek.
Nagy a verseny s tetejébe
Tisztességtelen,
Teremnek a korcs utódok
Úton-útfelen.

Végre egy valódi bajtárs:
Herr von Jellinek!
Örömeire hirre szomjas
Gmütlich bécsinek.
Mától fogva mindaketten
Kaptunk új címet;
Ön: az osztrák Krivány s én a:
Magyar Jellinek.

Mit nekem te, Schladerer, s ti
Kecskeméthyek!
Egy sikkasztó van a gáton:
Herr von Jellinek.
Szégyenkezve takarják el,
Csöpp hiányukat:

Mert a milliók beszélnek,
S a kutya ugat.

Közösügyben igazságot
Tett az Ön keze;
Elfelejtett egyet Körber
Hogy kiegyezze;
Hogyha a magyar vagyonnak
A szarkája sok:
Kapjanak kvótát belőlük
Osztrák sógorok.

Van habár közöttünk egy kis
Differencia,
Mondok egyet, — ha le nem néz, —
Bécs jeles fia;
De lefogtak engem Bécsnek
Diadalaként,
Bécsi ur, hasonló célból
Jöjjön ön közénk.

A sikkasztó mind olyan, mint
A bolygó kazár,
Nem boldog sehol, a meddig
Ide-odajár.
S nem mindegy: a hurok itten,
Vagy ott csipi meg?
Várom: szánja rá a lelkét
Herr von Jellinek!

Forgács.

le, hogy valósággal meg lehet az utóbbi évek eseteiből állapítani a szabályait, mint ahogy Névy László az ő statisztikájában a dráma szabályait a diákokkal megismerteti.

Ostoba, vagy bünösen könnyelmű volt tehát mindenki, aki Jellinek sikkasztási színjátékának a végét nem látta előre s elhitte, hogy egy ötezer koronával fizetett pénztáros ezres bankókat reggelizhet, s ezeket a felfalt pénzeket nem a Länderbank spájzából veszi. Az ilyen pénzmésző ember számára tényleg óriási is lehetett a kísértés. Milliókban kaparászhat, s mikor a szédületesen nagy összegeket dirigálja, neki magának csak ötezer korona a fizetése. S hogy ez így volt, bünösökké tette Jellinek bünében azokat, kik eltörték, hogy ennek az embernek, a milliókhoz való jutásra adtak módot, s csupán bizalommal fizették ki, meg ráadásképen azzal az ötezer koronával. A bizalom kétös értékű dolog. Nem csak arra nézve becses, aki kapja, hanem aki adja, arra is. Már pedig, mikor sok-sok millió erejéig terjedhet a bizalom, oly nagy érték, hogy ezt nem lehet évi ötezer koronával megfizetni.

Tehát mindenekelőtt meg kellett volna fizetni Jellineknek, s emellett ellenőrizni. Ez az ellenőrzés nem a pozitív értelemben veendő, mert a házi tolvajra tulajdonképpen eléggé vigyázni nem is lehet. Az ellenőrzés helye nem a hivatal, hanem a magán élet. Ha meggyőződtek volna arról, hogy Jellinek miképpen él, miképpen duhajkodik a milliókkal, a jól nőülés rózsáncái alatt, ugy elejét vehették volna a sikkasztási színjáték teljes lefolyásának s a Länder-bank részvényei nem estek volna harminc koronát.

Az igaz, hogy sok embernek elrontották volna az örömét, azokét tudnillik, kik a részvények esésével a maguk ázsióját látják emelkedni, mert ők még mindig becsületesek.

-y.

A Kossuth-ünnep.

(Az ünnepség Aradmegyében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Országszerte fölemelő, mélyen megható módon ünnepelték meg halhatatlan hazánkfiának, Kossuth Lajosnak dicsőséges emlékét. A büszke fővárostól kezdve a legparányibb falucskáig, mindenütt kigyúlt az emlékezés lobogó fáklyája és diszgyűlésekkel és hálaadó Isten-tesztelekkel áldoztak a hazafiak a hazaszeregett oltárán.

A Kossuth száz éves születése napján tartott ünnepségekről ma a következő újabb tudósításokat vettük:

M. Pécska, szeptember 20.

M. Pécska község hazafias lakossága minden tekintetben Kossuth Lajos nagy nevéhez méltóan ünnepelte meg szeptember 19-ét.

Reggel korán száz mozsárlövés jelezte a nagy napot és ezután a zenekar bejárta a község főbb utcáit, zeneszóval ébresztvén föl a közönséget. Mire teljesen megvirradt, a község legelőt épületén vigan lengte a szellő a nemzeti színű zászlókat. A kereskedések és üzletek kirakatai mind Kossuth Lajos arcképével és szabadságharc képekkel voltak feldíszítve.

Délelőtt 8 órakor gyülekezett a község a templomtéren, a hol az ünnepélyt *Povácsay Soma* m. pécskai községi jegyző nyitotta meg. Onnan az ezrekre menő község a pécskai izraelita imaházba vonult, a hol *Rosenberg Sándor* dr. aradi főrabbi tartott szép beszédet. Istentisztelet után a községhez udvarán diszgyűlést tartottak, melyet *Botka János* bíró nyitott meg nagy község jelenlétében, mely szorongásig megtöltötte a tégas udvart. A közgyűlésen a diszbeszédet *Issekutz Marcell* dr. ügyvéd, volt országgyűlési képviselő tartotta. Remek beszédben mondta el, hogy ki volt Kossuth Lajos és mit tett értünk, lelkére kötven minden hazafinak, hogy Kossuth nagy nevét és tetteit örökbe szívébe vesse és imádatlagon gondoljon mindig rá. A szép beszédet lelkesen megélték.

A közgyűlés végeztével a község a m. pécskai *Heller* féle vendéglő elé vonult, hol a közadakozásból készített disz emléktábla leleplezése ment végbe *Szöllösi Zsigmond* dr., m. pécskai ügyvéd csinos beszéde kíséretében. Kossuth Lajos tudnillik 1849 augusztus havában, menekülése közben, Pécskán is keresztül utazott és akkor a mostani *Heller* féle vendéglő helyén lévő kincstári tisztartói lakban volt

megszállva. Ott többek emlékezése szerint beszédet intézett a néphez, egy pohár vizet ivott és tovább utazott a Maroson keresztül Bánát felé. Ennek az emlékére készült a szép emléktábla, melynek felirata a következő:

Ebben a házban szállott meg atutastában lánglelkű s halhatatlan emlékü Apostolunk,

Kossuth Lajos,

1849. évi augusztus hó 7 én.

Te leborultál a nemzet nagysága előtt,
Mi imádatlagon borulunk le a Te nagyságod előtt!

1902. évi szeptember hó 19.

A leleplezési ünnepélyen a pécskai iparos dalegylet hazafias dalokat énekelt. Ekkor már dél felé járván az idő, a közönség széteszött.

Délután 2 órakor az ünnepély újra kezdetét vette a templom-téren, hol sok ezerre menő disz közönség gyűlt egybe. A dalárda a Kossuth-Hymnuszt és a „Tavaszmúlt” kezdetű dalt adta elő precizen. *Garlati János* ipartestületi elnök az 1848—49 iki eseményeket ismertette, utána a Kossuth ódát szavalta szépen *Szvidrán Antal* m. pécskai iparos, majd a *Rákosi-féle „Fohász”*-t mondotta el mély érzéssel *Ruttká Béla*.

Délután 6 órakor *Szathmáry Géza* rom. k. plébános szónoklatot tartott a templom-téren, mely után a menet zeneszóval és kétszáz fáklyával a városháza elé vonult, hol *Szomorú István* igazgató-tanító tartott gyönyörű beszédet. A menet onnan tovább haladt a fő-utcákon keresztül s megkerülte a községet. Közben az utcafordulóknál megállott s dr. *Friedmann József* orvos, *Haller Imre* áll. tanító és *Kis Géza* talpraesett beszédet intéztek a néphez, mire a menet visszatért a főterre, a *Haller-féle* kávéház elé vonult, hol az emléktábla előtt dr. *Issekutz Marcell* mondott bezáró beszédet.

Este 9 óra után a község a m. pécskai nagyvendéglő nagytermében gyülekezett, ahol társasvacsera volt, melyen 250 személy vett részt, s a legjobb hangulatban majdnem reggelig tartott a mulatság s azon számos beszéd hangzott el.

O-Pécska, szeptember 20.

O-Pécska lakossága is megünnepelte a nagy napot. Reggel száz mozsárlövés dördült el. Délelőtt a községhez diszgyűlés volt, amelyen az ünnepi beszédet *Senk Ferenc* főszolgabíró tartotta.

A románok is együtt ünnepeltek nagyrészt a magyarokkal, este pedig kivilágították ablakaikat.

Buttyin, szeptember 20.

A Kossuth-ünnep előestéjén Nagy-Buttyin község fel volt lobogóva és fényesen kivilá-

Szerelem.

Irta: Domokos László.

Esteledett. A karsu dunai gőzös hangtalanul, könnyedén subant el a simuló hullámon és hófehér oldalán olyan aranyos ragyogással reszketett végig a haldokló napsugár, mintha csillogó vízecseppekben fürdött volna valami libegő hattyu tollain. Csupa kiránduló ült a hajón; virágos kalapu fecsegő asszony-nép lepte el a földézetet s az élénk színű tolették valóságos kertet loptak oda a kapitányi hid mellé, mely bizonyára álmodni se mert soha ennyi pipacsról, buzavirágról és ószirozásról. Most ott hajlongott, nevetett és pirult előtte mind, szinte nehéz lett volna különbséget tenni köztük, hogy melyik az igazi vadvirág és melyik a hamis.

Valahol hátul, a kormányrud mellett egy nyulánk, és öke lány támaszkodott neki a korlátnak és az elmaradó hullámokat nézte. Egyszerre hátrafordult és lassu, bársonyos hangon mondta a társának:

— Milyen szép a víz így közlel. Az ember azt hinné, hogy selymes fűvön megy előre és tüske sohasem éri a lábát.

— Igen. — En is szeretem nézni, — felelte a fiu.

Aztán, hogy elhallgattak mind a ketten, csak a víz csobogása hallatszott ismét a fordulólapon.

— Zsuzsa, piczi Zsuzsa, min gondolkodik?

— Édes barátom, maga ne hívjon engem

piczi Zsuzsának. Ilyesmit csak az ideáljának engedhet meg az ember.

A fiatalember határozottan illetlen módon nevetett e nagyon is komolyan mondott szavakon.

— És szabad tudnom, nagysád, hogy hány-szor engedte meg ezt a megszólitást?

— Még csak kétszer. Mert két ideálom volt. De azért nem voltam sokáig szerelmes. Mit nevet? A saját tapasztalataim ugyan-megtanítottak rá, hogy a szerelem, érti a szerelem. Eh! Ha maga kinévet, akkor nem mondom! — fejezte be kurtán és durcásan hátat fordított a kacagó fiúnak.

Az meg, szegény, alig győzte bocsánatkérréssel kibékíteni.

— Kedves Zsuzsa, ne haragudjék. Csak az tetszik nekem, hogy minden második szava egy olyan kolosszusa a fogalomnak, amilyent közönséges ember nem is nagyon mer az ajkára venni.

A leány tágra nyitott szemekkel bámult rá. Olyan beszédes, csodálkozó, meleg volt a nézése, hogy az ember azt hitte: most is álmodik.

— Igen. Még egyszer mondom. Hogy bátor, mert tudatlan. Hogy virágos tavaszt bera-gyogta a nap, tiszta, derült fény mosolygott a lelkére, de tulajdonképen halvány fogalma sincs róla, hogy mi a szerelem.

Zsuzsa nem szólt rá többet, a kabátkáját fordította a kezében s majd leszedte róla a gombokat Csak nagysokára mert lopva, szelíden felpillantani.

— Maga tudja? . . . mondta halkán és szinte könyörgött a szava.

A fiu nem válaszolt, csak merően, becsületesen nézett vissza a vergődő kis galamb szemébe. És így mentek sokáig. A sajtó árcára főlhúzták a zöld jelzőlámpát, a távolban pedig ezernyi villanyos sugár gyúlt ki a hallgató vizek felett, beleragyogva a közelgő éjszakába. Apró tűzszemek lepték be a komor budai hegyeket és el-eltűntek néha, mint a fénybogár.

— Nézze, Zsuzsa, milyen csodaszép. Az ott a város. Szinte ragyog még az aranypor is fölötte. És odáig megyünk. Onnan kezdve pedig szétválnak az utaink és talán nem is látom többet.

— Aztán hova megy? — kérdezte a lány hirtelen.

— Még nem tudom. Messze, messze innen. Abol másképen szól még a madár is, degen emberek milliói nyüzsgenek az utcákon és mind nem értik az én szavamat. Égbenyuló házak renetegében, aranytól csillogó paloták során rovom majd a kövezetet és mérhetetlen gyönyörűség ringatja el a lelkem, látván az örökkévalóság eleven történetét. Életre kelnek a mesék képzeltalkotta csodái, hófehér istenszobrok előtt káprázatos bűbáj borul a szemre és szent rajongás lep meg majd akkor az elérhetetlen, örök Szép iránt. . . Oh, látam már egyszer a világot! Azóta nincs többé nyugodalmam, mennem kell országokon, tengereken keresztül, elpasztithatatlan vágy kerget a tudás lobogó fáklyája elé és össze-erzselné a szárnyam, ha ki nem bontanám.

gitva. A főbb utcákat fátylasmenet járta be. Az ünnep napján délelőtt 10 órakor az izraelita templomban ünnepélyes istentisztelet volt, melyen a község egész intelligenciája s a hivatalnoki testület is megjelent. Az isteni tiszteletet *Deutsch* Lázár rabbi tartotta s azután emelkedett szellemű emlékbeszédet mondott Kossuth Lajosról.

A községházán tartott ünnepén *Kiurszky* Iván jegyző felolvasta Rákosi Viktor alkalmi fohászt, majd *Buday* Zoltán kir. aljárásbíró tartott emlékbeszédet, végül pedig *Gombos* Antal tanító vezetése alatt a dalárda hazafias dalokat énekelt. Este 120 terítékű banket volt, a melyen *Dénes* Jakab dr., *Fekete* József dr. és *Buday* Zoltán szónokoltak. Az estélyt táncmulatság rekesztette be.

Kisjenő, szeptember 20.

Kisjenő és Erdőhegy községek hazafias lakossága holnap, vasárnap rendez Kossuth-ünnepélyt, melyre az előkészületek nagyon folynak. Csaknem minden ház föl van lobogóva. Ma este kivilágították az ablakokat és zenés takarodót rendeztek.

Erdőhegy község képviselőtestülete holnap délután 2 órakor diszközgyűlést tart, melyben Kossuth Lajos érdemeit jegyzőkönyvben örökítik meg. Délután fél 3 órakor az erdőhegyi ev. ref. templomban ünnepélyes istentisztelet lesz, a melyen felolvassák *Rákosi* fohászt. Az istentiszteletet *Csiha* Márton ev. ref. lelkész tartja. Ez után az ünnepély a templom előtti téren folytatódik, hol a polgári daloskör a Hymnuszt énekli, *Hibrandt* István elszavalja a Kossuth-ódát, a daloskör énekli a Kossuth-hymnuszt, végezetül pedig *Vácz* Dezső nagy-zeréndi ev. ref. lelkész emlékbeszédet mond. Az ünnepélyt a Szózat elneklése fejezi be.

Este a piactéren nagyszabású népünnepély lesz, az iparoskörben pedig működvelő előadás. *Verő* György alkalmi darabja, a „Bölcső és koporsó” kerül itt színre.

Világos, szeptember 20.

A mint ismeretes, a világosi Kossuth-ünnep előestéjén egy kis botrány történt. A fátylasmenet alkalmával kövek röpültek a tömeg közé és többen megsérültek. A botrány dolgában *Novák* Kornél járási szolgabíró a csendőrséggel egyetemben szigorú nyomozást tartott s ebből kiderült, hogy a botránynak egyáltalán nem képezi nemzetiségi fészkelődés a hátterét, mivel az egyszerű suhanc-csinnyé törpül össze. Mikor ugyanis a menet *Popovits* gör. kel. román esperes háza előtt elhaladt, egyik vezető a sötét ablakokra mutatva felkiáltott:

— Be kell verni az esperes ablakait, miért nem világitott ki?

A leány csodálkozva hallgatta ezeket a szenvedélyes szavakat. És parányi szíve megdobbant valami félelmes, ismeretlen erő előtt, amely egyszerre csak meglepte és melegséggel töltötte el. Fáradtan hunyta le selymes szempilláit, mellére nehezült a levegő és félénken, pihegve kérdezte tovább:

— Hogy tud így elvenni? . . . Hogy tud megvárni a földtől, melyből a élete fakadt, elhagyni az otthon és az embereket, kik mellé van teremtve? Ez hálátlanság . . .

— Igen. De azért mégis megteszem.

Tudom, hogy rossz vagyok, hogy soha sem lesz belőlem józan ember. De lássa, *Zsuzsa*, nem céltalanul mászkálok én a világban. Majd egyszer, ha megfihéredik a haja és ráér órák hosszúra gondolkodni egy igazi nagymamához illő karosszékekben, rá fog jönni, hogy van valami nagyszerű, imádásra méltó tisztaság az emberi lélekben. Ami szentté avatja a gyermeket és angyallá a nőt, amíg el nem veszi ifjúi álma ártatlanságát. Sokan imádni készek a természetet és nem tudják, hogy az csak holt betű, alakot öltött hirdetője az érzésnélküli örök értelemnek. Ámde mily szegény az egész mindenség egy egyszerű lélek isteni bűbájához képest! És milyen egyszerű lélek tisztasága a friss színeknek egy parányi érzés, mely a könnyűletesség vagy emberszeretet ragyogó hullámaiban fürdik! Látja, én ezt keresem. Szük nekem ez a határ; embereket kell látnom és világokat ismernem, hogy megközelítsem a jót és az igazat. Égre kapaszkodó, hű igyekezet, jól tudom, de mégis igyekezet . . . Akik pe-

Erre kövekkel megdobálták az ablakokat s azokat bezúzták.

A dobálás magából a menetből történt. A menetben részt vevő román suhancok — így mondja a csendőri jelentés — csupa heccből a zenészeket kezdték dobálni kövel. Egy zenész könnyebben megsérült és leesett a földre, a hol a rajta keresztül haladók meggázolták. A repülő kövek a menetben több embert értek, súlyosan azonban nem sérült meg senki.

Uj-Szent-Anna, szeptember 20.

Az uj-szent-annai izr. templomban pénteken d. e. 11 órakor dísz istentisztelet volt Kossuth Lajos, a nemzet halhatatlan emlékü nagy fiának születése századik évfordulója emlékére. Az alkalommal megtelt az egész templom közönséggel s vallás és nemzetiségi különbség nélkül ábitattal hallgatta *Stern* Adolf rabbi hazafias érzésűl áthatott ünnepi beszédét és imáját. Az ünnepség további sorrendje: este fátylas-zene, kivilágítás. Szombaton délután 5 órakor tartotta a polgári társas- és önképző-kör együttesen a polgári iskola nagytermében az ünnepélyét, a melyen igen sokan jelentek meg.

Paulis, szeptember 20.

O-Paulis község hazafias ünnepély színhegye volt tegnap. Reggel 8 órakor az állami iskolában tartottak Kossuth emlékünnepélyt, este pedig a felnőttek ünnepeltek, amennyiben a polgári olvasó-kör társas estélyt rendezett. *Bildhauer* Aldalbert községi jegyző, mint a kör elnöke emlékezett meg a nap jelentőségéről. *Fekete* János alelnök szintén Kossuth emlékét méltatta a társas estélyen. *Hoffman* Emil, mint titkár az ó-paulisi tisztviselőkre és polgárookra emelte poharát, majd *Bildhauer* elnök *Hoffman* Emil titkárt, mint a kör megalakítóját köszöntötte fel.

A képviselőház költözködése. *Apponyi* Albert gróf a képviselőház elnöke ma egész délelőtt a képviselőházban időzött, ahol az összes folyó ügyeket elintézte és megtette a végső intézkedéseket a képviselőház költözködése iránt. E szerint a képviselőház elnöksége és hivatalai legkésőbb a jövő héten csütörtökig már az új képviselőházban lesznek. E hivatalok is megkezdtek már a költözködést. Az összes szabadságon volt tisztviselők mind hazaérkeztek és jelen vannak a Ház iratainak rendezésénél, illetve átszállításánál. A elnöki irodában *Andor* Gyula elnöki tanácsos, a háznagy irodában *Csávossy* Béla háznagy, udvari tanácsos és a nagy irodában *Regele* János kir. tanácsos, főigazgató ügyel a költözködés rendjére. *Apponyi*

dig kedvesek voltak az én szívemnek, azoknak az emléke enyém, nem foszthat meg tőlük semmi, semmi . . .

Partot értek. Az egész társaság zajos vidámsággal sietett leszállani, többet nem beszélhettek. Csak a kapunál, amint *Zsuzsa* bucsuzásra nyujtotta a kezét, esett még egy pár szó az előbbi tárgyról.

— Es mit visz el mitőlünk, maga bolygó hollandi?

— A szívét, *Zsuzsa*.

És elváltak azon az estén. A leány beletemette arcát hófehér párnáiba és egész éjjel nem jött álom a szemére; valami boldogtalan, nagy öröm szoritotta le az agyát és érezte, hogy azt az egy szót, azt a nagyot nem fogja már kimondani soha . . .

Hosszu hónapokig nem látta a fiút. Két-szer is elhervadtak az őszirózsák és újra nyitottak az akácok, még se jött. Talán el is pusztult valahol a tengeren, haragos hullám ölelte magához és lombtalan korall-erdők rejtik valahol a gyöngyös tengerfenéken. zölde vízében a pihenő oceáni mélységeknél, ahol évezredek óta építik palotáikat a tündéri grották apró csigái. Talán el is feledte már azt a csodálatos szeptemberi alkonyatot és olcsó boldogságot kereset ő is, mint a többiek. Nem, nem! *Zsuzsa* nem hitte el azt. És várta őt vissza, egyre várta.

Ámde a leány nem azért van, hogy ábrándozzék, hanem — legalább az okos *Katica* tante véleménye szerint — hogy jó parthíet csináljon. *Zsuzsa* is arra ébredt egyszer, hogy

Albert gróf ma délután 2 órakor *Eberhard*ba utazott, a honnan csak a költözködés után tér vissza Budapestre, a midőn az új képviselőház helyiségeiben előreláthatólag teljesen rend lesz.

A Mátyás-szobor leleplezése. Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, *Apponyi* Albert gróf, a képviselőház elnöke ma a kolozsvári Mátyás-szobor-bizottsághoz átiratot intézett, a melyben tudatja, hogy az október 12-iki ünnepélyen a képviselőház jelentkezett tagjaival személyesen vesz részt és illetve maga vezeti a képviselőket az ünnepélyre. Eddig 36 orsz. képviselő jelentkezett.

Egyről-másról.

(Ünnep után. — *A Kossuth-kultusz*. — *A decentralizált-ünnep*. — *Amit a publikum kíván*.)

— *Az Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Budapest, szeptember 20.

Az ünnepek ünnepét ültük a héten. Ünnepeztük a nagyok közt is a legnagyobbat, *Kossuth* Lajost. Ugy vagyunk vele, hogy egyre újabb és újabb alkalmakra van szükségünk, a melyek felszíták a hazafiúi érzést és kegyeletet, amelyek hétköznapokon szunnyadnak mibennünk. *Kossuth* Lajos ünneplésére jó alkalomul szolgált a századik születésnap.

Hétköznapokon csodálatosan józanok, sőt megdöbbenően kegyetlenek tudunk lenni, ám az ünnepnapokon határt sem ismer a lelkesezésünk. Ünnepegni szeretünk. Ehhez értünk. Ezt csak általános reflexió gyanánt mondjuk, mert *Kossuth* Lajossal szemben jól van ez így. Rendjén van, ha a magasztaló és hódoló lelkesedés minden nemével körülvesszük a lánglelméjű hőst, a lánglelkű nagyot, mert hisz neki köszönhetjük nemcsak nagylétünk drágakincseit, ama alkotmányos jogokat és vívmányokat, a melyek szentesítésének és becikkelyezésének ötvenéves évfordulát szintén megünnepeztük pár év előtt ápr. tizenegyedikén, amely nap azóta szintén törvényben kimondott nemzeti ünnepünk.

Kossuth nevének kultuszát hazánk ezeréves történetének legdicsebb alakjaival egysorban ápolja lelkében a magyar nép. *Szent* István, *Mátyás* király, *Hunyadi* János és *Kossuth* Lajos egyforma ranggal állnak egymás mellett a szívében. De mind között mégis a *Kossuth*

ő már tulajdonképpen menyasszony. Csak öszeült a rokonság, tárgyaltak egy keveset, bizonyos délutáni uzsonnákon sok szó esett némely fiatal emberekről. Aztán csak fehérbe öltöztették a leányt, ellátták jó tanácsokkal és ugyan a lelkére kötötték, hogy hangosan beszéljen ám a templomban. *Katica* tante még akkor se hagyta szóhoz jutni.

— Csak bátorság, lelkecském! Semmi szentimentalizmus. Okos leány vagy, szép jövő vár reád. Az a világkóborló reg-megházasodott már azóta, vagy ha nem akadt még olyan boldog, aki hozzámenjen, akkor most is olyan élehetetlen, mint volt teljes világéletében . . .

Zsuzsa megpróbálta védelmezni, de aztán maga is megrémült a saját szavai ürességétől.

— Ne bántsa néniké, ő az embereket keresi . . .

— Na, hát még ez is foglalkozás? Szépen vagyunk! De biztos állása nincs, ugy-e? Még a miniszteriumba sem tudott bejutni, mert ember kell oda is, ingyen nem adnak fizetést . . . Tisztelem a hivatását!

A leány nem vitakozott többet. Csak bezárta kis szobájának ajtaját és ahogy ünnepi ruhájában végigesett a pamlagon, valami nagy bűn nehezedett a vállára és úgy érezte, hogy messziről, talán az ismeretlen nagy vizek tájékaról egy szeliden vádoló, meleg sóhajítás reszket feléje, mely halkán tépdési a lelkét:

— Szegény, szegény kis *Zsuzsám*! Most már tudod, ugy-e, hogy mi a szerelem? . . .

Lajos emlékét őrzi a leghivebben, talán mert időben is legközelebb van hozzá, s történelmi szereplésének hatását és eredményeit még a legfrissebben őrzi.

Csodálatos az az áhitat, amely Kossuth nevének említésekor a magyar szívet elfogja. Mint félistenre, úgy tekint fel rá a hódoló rajongása. És ha ünnepelni kell őt, egy szívvé és egy lélekkel olvad össze az egész magyar nemzet. Nem áll ki a sorból senki, nem rejtőzik el az ünnepelés elől senki. A Kossuth nevének és hagyományainak a kultusza nem egy párté, hanem mindenkié, aki ebben a hazában él. A századik születésnap is az egész ország ünnepe volt. Impozáns és megható volt ez az ünnep. Így csak Kossuth Lajost tudjuk ünnepelni.

Még emlékezhetünk a temetésére, arra a felséges gyászpompára, amidőn egy tavasz minden virágait kifosztottuk, hogy a ravatalára tehessek. A kegyeletünk s rajongásunk azóta iránta miben sem változott, hacsak nem öregbedett. Mint egy ember, úgy mozdult meg akkor az egész ország és ugyanaz a szent rajongás jellemezte a mostani Kossuth-ünnepet is.

Az ünnep hivatalos része természetesen itt folyt le a fővárosban, de egészben nézve, az ünnep most decentralizálva volt. Akkoriban, a temetésen, aki csak tehetett, eljött a fővárosba, most kiki otthon ünnepelhetett. Most ugyanegy órában zúgtak fel a harangok az egész országban. Ugyanegy órában borult térdre egész Magyarország, a fohász azon egy pillanatban hagyta el milliók ajkát. Ez megható gondolat, szép és fölemelő. Igazán el lehet mondani, hogy szeptember 19-ike egészen a Kossuth napja volt, egész területén a hármashalom, s négy folyam földjének.

És kivette a részét az ünnepből a társadalom minden tényezője. A színházak is. S főképp az utóbbiak dolga meglepő tanulsággal járt. A színházak közönsége, amelyet gyakran bélyegeznek meg a cinikusság vádjával, áhitattal ült helyén, a hazafis alkalmi darabok tirádás jelenetein, tiszta lélekkel lelkesedett, s a hol a multak dicsőségéről, fíjdalmas emlékeiről volt szó, elborongott és könyvet is ontott.

Igen, ilyen a miközönségünk. Nem rontották meg a divatos irodalmi léhaságok és erkölcsstelenségek; az izlését talán elterelték egy kissé a nemesebb iránytól, de meg nem ölték benne s ha lelkesedni kell, tud a közönség lelkesedni is ifju tüzzel, nemes hevülettel.

Nevezetes tanulság ez, mert lerontja a színházaknak a kifogását, amikor újra meg újra francia cochonneriákkal, obszeznitásokkal huzakodnak elő.

— Adnunk kell ezeket, mert a publikum kívánja. — szokták mondani.

Ez hippokrizis és megvádolása a közönségnek, amely megtölti a színházat akkor is, ha a színház nemes és hazafias szellem szolgálatába szegődve, kíván hatni szívünkre és elménkre.

Ennek nyilvánvaló tanuságát láttuk e héten, Kossuth hetében és ezt a tanuságot jó lesz megjegyezni. Ennek a megismerése is hát a Kossuth Lajos nevéhez fűződik. Egy okkal több, hogy hódoljunk neki.

TÁVIRATOK.

A porosz kabinet rekonstrukciója.

Berlin, szeptember 20. Híre jár, hogy Wyndheim berlini rendőrfőnök legközelebb belügyminiszterre fog kineveztetni. Wyndheim a császár ifjúkori barátja, aki mindig kedvelt egyéniség volt az udvarnál.

Dél-Afrika.

London, szeptember 20. Balfour miniszterelnök és Kitchener Balmoralba utaztak a királyhoz. Hétfőn a király elnöklése alatt titkos tanács fog tartatni, melyen a bur vezérek újabb követelései és egyéb délafrikai ügyek dolgában fognak dönteni.

A bur tábornokok körutazása.

London, szeptember 20. A „Daily Telegr.” jelenti, hogy a német és belga kormány bizalmasan értesítette a bur tábornokokat, hogy ha utazásuk alkalmával angol-ellenes tüntetéseket provokálnának, úgy azonnal ki fogják őket utasítani. Ennek következtében valószínű, hogy a bur tábornokok körutja elmarad.

Transzvál pacifikációja.

London, szeptember 20. Transzvál részére új büntető törvényt léptettek életbe, amely által a régi hatályon kívül helyeztetik. Ez évi október 7-ig Transzválban minden magánszemély köteles a tulajdonában levő fegyvereket és lőszerket a hatóságoknak beszolgáltatni.

A cukor-egyezmény.

Brüsszel, szeptember 20. A belga kormány értesítést kapott, hogy Németország, Ausztria-Magyarország, Anglia és Franciaország elvetették Oroszországnak azt a javaslatát, hogy új cukor-konferencia hívassék egybe. Ennek következtében a brüsszei konverzió 1903. dec. 1-én okvetlenül életbe fog lépni.

Angol cirkáló Colonban.

New-York, szeptember 20. Kingstownból (Jamaika) azt jelenti egy távirat, hogy a „Retribution” angol cirkálóhajó Colonba ment.

A román zsidók.

Washington, szeptember 20. Nagy-Britannia eddig az egyetlen hatalmasság, amely a romániai zsidókra vonatkozó jegyzékre válaszolt.

A belga királyné halála.

(Gyász József főherceg családjában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Mint már említettük, Mária Henriette belga királyné meghalt. Minket magyarokat kétszeresen érint a gyász, mert II. Lipót belga király neje boldog emlékezetű József nádornak, a nagy palatinusnak leánya.

József nádor tudvalevően háromszor nősült. Első neje, Pál orosz cár leánya, Alexandra Paulovna nagyhercegnő volt, aki egyévi boldog házassága után meghalt, mély gyászba borítva még egészen fiatal férjét. József nádor annyira busult viruló szép neje után, hogy valósággal buskomorságba esett és akkori környezete féltette a sorvadástól. A hazájától oly távol elhunyt fejedelemléánynak hátramaradt férje gyönyörű sirkápolnát építtetett Ürömben, ahol görög-keleti szertartású papok tartották évről-évre a gyászünnepeket. Ott pihent a siratott halott díszes szárkőfőben, megkoronázva orosz szokás szerint, selyemben, bársonyban, sok drágakövel díszített köntösben és így nyugszik ma is, mert a nagy nádor utódai kegyeletesen őrzik annak a nőnek az emlékét, akit édesatyjuk annyira szeretett.

Lassan-lassan gyógyultak a szív sebei és a még alig huszonöt éves főherceg oltár elé vezette Hermína anhalt-schaumburg-bernburgi hercegnőt. Új élet, új boldogság költözött a budai várak falai közé és egy év leforgása után a golya is kezdte szárnyait bontogatni és kelepelt a bástya fokán. Örömet, de szomorúságot is okozott egyszerre, mert vele szállt egy sötét, csunya vijjogó társa is, a kuvik és nem mozdult el mellőle. A nádor szép fiatal neje, egy langyos, halvány sugáru szeptemberi na-

pon ikergyermeknek adott életet, — de életüket a saját életével váltotta meg.

József nádor ismét özvegyen maradt és árván a két ártatlanul mosolygó gyermek; István főherceg és Hermína főhercegnő. Mikor harmadszor nősült a palatinus, már akkor arra is gondolt, hogy anyát adjon a két kis árvának és oltárhoz vezette Dorothea württembergi hercegnőt. Ma is élnek még Budán is, Alcsutnon is, olyan öreg emberek, akik emlíkeznek a palatinus harmadik nejeire, az angyali jószágú Dorothea hercegnőre. Szegények istápolója, férjének minden törekvésében, nagy munkájában segítő hű társa, mélyen vallásos érzületű, adakozó, fenkölt, nemes gondolkodású volt a nádorné és nem távozott szegény segedelem, szenvedő vigasztalás nélkül, ha átlépte a budai várak küszöbét. Ennek a kiváló asszonynak a leánya Mária Henriette, a belgák királynéja, a mi magyar főhercegünknek, Józsefnek a nővére. Itt született Mária Henriette főhercegnő Budán 1836. augusztus 23-án, és magyar szó volt, amelyet először hallott, amit ajkai gyógyogtek. Már kicsiny korában rendkívül eleven, virgonc leánya volt a kis főhercegnő. Testvérei közül különösen szerette József főherceget s vele nem ritkán olyan csinyeket követtek el, hogy mostohabátyjuk, az akkor már ifjúvá serdült, rendkívül szelíd lelkületű István főherceg intervenciójára volt szükség, hogy kiengeszteljék a jó mamát, és a sokkal szigorubb apát, a palatinust.

Különösen nagy lökedvelő volt a kis főhercegnő és már tizenhárom, tizennégy éves korában úgy megülte a lovat, hogy akármelyik magyar huszárnak becsületére vált volna. A zene iránt is nagy hajlamot érzett és gyönyörűen rajzolt. Egy magyar főurnak, aki a hetvenes években József főherceg udvarához tartozott, sajátkezűleg kiszinezett arcképét küldte el egy alkalommal Brüsszelből, melyre hajszálvékony, de mégis karakterisztikus vonásaival följegyezte nevét s magyarul ezt a mondást: *Emlékiül szép időkre!*

A szép idők alatt azokat a nyarakat érette a királyné, melyeket fivére, József főherceg alcuthi kastélyában töltött. Azután volt az nemsokára, mikor egyetlen fia, Lipót, Brabant hercege, 1869. telén, tizéves korában elhalt. A beteges gyermeket határtalan önfeláldozással ő maga ápolta s még vannak, akik emlékeznek a kis herceg utolsó nyarára, midőn édesanyja egy kis, kerek kocsicskán tologatta a laekeni park árnyas utain, egy pillanatra sem engedve át ezt a foglalkozást a mögötte menő lakáinak, de még a fő Aja-nak semmi.

Mikor a szegény kis Brabanti herceg megtért apáihoz, a királyi anya annyira kétségbeesett, hogy környezete az ő életét is féltve, mindenáron eltávolításán törekedett. Az orvosok úgy vélték, hogy legjobb lesz, ha a királyné szomorú, kínos emlékeinek színhelyétől jó messze, haza megy Magyarországra, melyet mindig büszkén vallott otthonának és szívesen emlegetett a brüsszei udvarnál. És valóban, a szülőföld hatása, a honi levegő, a derűs ég, fodros báránnyelűvel, az alcuthi kedves családi kör, leirhatatlan hatással voltak a lelkileg, testileg megtört királynéra.

József főherceg meg a környezete mindent elkövettek, hogy a bánatos királyi nőt felvidítsák, ami apródonkint sikerült is. Rendeztek nagy majálist a Csaplár-erdőben, ahová sallangos, rezes szerszámu parasztszekereken rándult ki az illusztris társaság. A szekér két oldala tele volt tüzdelve zöld galyakkal, a kaszárba meg, more patrio, jóféle illatos szénát tettek, mert még oda is jutott két, szép, fiat l

mosolygó udvari dáma. A magas uraságok, az udvartartás tagjai mind népies ruhába öltöztek és míg József főherceg maga lobogós ingben, pitykés mándliban, csak amugy szórén ült egy kis mokányon, a belga királyné és Klotild főhercegnő pruszlikban, menyecskésen bekötött fejjel foglalva helyet a szekérben, igazi tüzről pattant magyar menyecskék voltak.

A sallangos lovakat a főherceg akkori főudvarmestere hajtotta és igazán festő ecsetére méltó volt mellette az öreg belga szolgálattevő kamarás, akinek amugy veszprémiesen még egy makrapipát is tűztek a kalapja mellé. Az erdőben pedig óriás rőzsetüzeknél készült az ebéd, amit szintén fejedelmi uraságok készítettek. A belga királyné saját kezével gyurta a fejrmegeyi bires molnár-csuszát, Klotild főhercegnő meg, hogy valami édesség is legyen, darasmarnit csinált a mezei ebéd végére.

Nagy multság volt azután az is, mikor a főző férfiakkal kiállították a szakács-diplomát. Miután a József főherceg udvartartásához tartozó urak többnyire katonatisztek voltak, a diploma amblémája két keresztbe tett sáronyos honvédpuska, rajta pedig a szokásos dob és csákó helyett, egy főző kasztroló, meg két kanál volt. A tréfás szövegű diplomát aztán József főherceg mint atyamester, a belga királyné mint csehmeister és Szubovits Antal, a főherceg akkori direktora és egyik legmeghittebb embere szignálták.

A belga királyné nagyon szerette a magyar zenét, különösen Erkel muzsikáját, s ezuttal kifejezte, hogy *Hunyadi Lászlót* szeretné látni, melyet csupán zongora kivonatból ismert. József főherceg nővére kívánságát még dél előtt, miután Alesuthról jelentkeztek, tudatta az akkori intendánsal, báró *Orczy Félix*el és rögtön elővették a dalművet. Nyár volt, éppen kapuzás előtt, az énekesek, énekesnők már éppen széledőben voltak — Erkel Ferencz is éppen nyaralni készült le Békésbe. Próbát se tartottak az operából, amelybe szintén a királyné óhajára, a „Dózsa György“-beli fegyvertáncot is beleszórták.

Temérdek sok magyar könyvet is összevásárolt a királyné, valahányszor Budapesten időzött, többnyire verseket: ezeket szerette nagyon. *Petőfi* dalait majdnem mind könyv nélkül tudta s olyan jól ismerte a magyar költők munkáit, hogy alkalomadtán a legnagyobb könnyedséggel idézte őket.

Egy ízben beutazva az egész Balaton-vidéket, végig látogatta a Kisfaludy Sándor regéiben szereplő romokat: Csobáncot, Tátikát, Rezit, Somlyót, és Badacsonyan járva fölment a híres Rózsa-kőhöz és a régi Szegedy szőlőbe, a hol a nyalka, nemes testőrző Himfy dalainak ideálját először látta.

A prózairók közt nagyon szerette lánglelkű uttörőnk, Kármán József „Fanny hagyományai“-it, míg Jókai regényei közül „Az új földes ur“ és „Egy magyar nábob“ voltak a kedvencei.

— Igaz — mondta egy ízben egy József főherceg udvarában akkor nagy szerepet játszott főurnak, az *Új földesurról* beszélgetve — a magyar földnek csakugyan van olyan asszimiláló ereje, hogy a ki itt él s ezt a levegőt szijja, magyarrá válik és bárhova menjen, csak visszavágyik ujra.

Később, mikor *Rudolf* trónörökös nőül vette *Stefánia* belga királyi hercegnőt, újabb kötelék is fűzte volna Mária Henriettet a jövő magyar király nejehez, de ennek a szépen kezdődő álomnak a gyászos katasztrófa örökre végét vetette. A trónörökös halála óta nem volt magyar földön a királyné, de mindig örült, ha Brüsszelben magyarokkal találkozott,

s pár év előtt is, a brüsszeli nagy kiállítás alkalmával tisztelgő magyarok előtt is büszkén vallotta magát magyarnak. Távol hazájától gyakran gondolt vissza az elhagyott honi tájakra és hálószobájában, éppen ágyával szemközt, egy nagy olajfestmény függ, a mely az alesuthi kastélyt ábrázolja, a hol a felséges királyné boldog gyermekéveit és később is annyi derült, vidám óráját töltötte.

Brüsszel, szeptember 20.

A belga királyné tegnap még jól érezte magát s orvosa engedélyével sétát tett a kastély kertjében. Délután 6 órakor ebédelt, azután sakkozott. Nyolcz órakor lefeküdt, hirtelen ájulásba esett és meghalt. Konstatálták, hogy szívszélhűdés érte.

Az elhunyt királyné tegnap még pótlásokat készített végrendeletéhez. Meghagyta, hogy ne a brüsszeli királyi sirboltban temessék el, hanem Spaaban, a hol mindig kedves napokat töltött. Sem a királyt, sem leányát nem engedte betegágyához. Még utolsó napjaiban sem akart velük kibékülni. A belga király ma érkezik haza Brüsszelbe.

Brüsszel, szeptember 20.

Klementina hercegnő, a királyi családnak egyetlen Belgiumban időző tagja, Spaaba utazott. Több színház abbahagyta az előadást. Minden tervezett ünnepség elmarad és a bur tábornokok tiszteletére tervezett ünnepségeket is elhalasztották.

Berlin, szeptember 20.

A lapok meleghangú cikkeket közölnek a belga királynéről és kiemelik nemes jellemét, csöndes jótékonyágát és azt az odaadást, a melylyel a szerencsétlen *Sarolta* császárnéhoz ragaszkodott.

Arad városatyái.

(A virilisták szaporítás előtt és után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

A város adóügyi osztálya által összeállított „legtöbb adófizetők“ névjegyzékéből ma állították össze a törvényhatóság virilistáinak névsorát, akik ilyen joggal a törvényhatóság bizottságának a jövő évben tagjai lesznek. Az összeállításban érdekes az is, hogy a névjegyzék elő van készítve arra az esetre is, ha a városatyák számát még ebben az évben megszorítják. Ez esetben ugyanis harminckét virilistával több fog helyet foglalni a városatyák között.

A hetvenegy rendes tag mellé ugyanis az idén szokatlanul sok póttagot jelöltek, akik a szaporítás esetén — számszerint harmincegyen — sorrendben fognak bejutni a törvényhatóságba. S még ezen felül jelöltek ki póttagokat, akik a szaporítás esetén juthatnak be esetleg a törvényhatósági bizottságba. Ha a városatyák számát az idén nem szaporítanák, akkor az e célra kijelölt harmincegy virilista közül vesznek szükség esetén póttagot. S hogy erre szükség lesz, az már most valószínű. A virilisek közül ugyanis három tag: *Müller Károly*, *Nikolits Péter* és *Simay István* választás útján lett a törvényhatóság tagja, egy pedig: *Vannay Gusztáv* Temesmegyében is virilista s ő rendszeren ott veszi igénybe jogait. Ezáltal négy helylyel előbbre mennek a póttagok.

A névsor, melyet tizenöt napon közzemlére tesznek ki, a következő:

Rendes tagok.

id. Neuman Adolf 9257.71
Neuman Dániel 9124.02
Neuman Samu 9105.02

	korona
id. Neuman Adolf	9105.02
Neuman Alfréd	9105.02
Hermann Gyula	5960.19
* Szalay Antal	5107.34
Bing Vilmos	5041.10
* Bogdán Virgil dr.	4892.80
* Bonts Döme	4670.60
* Vajda István dr.	4295.84
* Kronstein Vilmos dr.	4192.02
Andrényi Károly	4020.02
Eles Armin	3796.84
Domány József	3764.70
Lengyel Manó	3509.30
Nagy Lajos	3208.62
Münz Ferenc	3102.87
* Reinhart Gyula	2775.94
* Reinhart Kálmán	2775.94
* Schwartz Jenő	2745.82
Szilágyi Ede	2667.60
* Glück Károly	2632.04
* Odray Antal	2509.60
* Ring Lajos	2468.66
Verbos Adám	2422.55
* Wadowszky Gusztáv	2420.68
Vas Mátyás	2255.90
* Heitz Nándor	2239.56
Lusztig Armin	2173.81
Bing Ede	2130.67
* Müller Gyula	2112.69
Gaál Ferenc	2111.87
Spitzer Iguác	2099.31
Tóth József	2042.21
* Sonnenfeld Károly	2004.—
* Tagányi István	1962.26
Weisz Dávid	1933.46
* Lukácsy Lajos	1874.—
* Kristyóry János	1859.93
* Weisz Sándor	1842.70
* Rozsnyai Kálmán	1828.20
* Rozsnyai József	1828.20
Wanitsek Ferenc	1799.50
Kremmer József	1793.68
* Remetey F. Károly	1759.42
* Robitsek Agost	1716.42
Marek Samu	1710.77
Mayer Miksa	1688.40
Reisinger Zsigmond	1658.—
Ramor Lajos	1624.—
Kotsis Lajos	1619.21
* Avarfy Géza	1609.60
* Bolyos István	1557.80
* Földes János	1542.22
Kneffel Lajos	1531.26
Edelmüller József	1481.70
* Fényes Kálmán	1480.48
Goldschmidt Miksa	1421.31
* Assael József	1418.60
Reinhart Géza	1387.97
Müller Károly	1382.12
Nikolits Péter	1375.72
* Simay István	1375.60
Vannay Gusztáv	1355.80
* Groszmann Jakab	1314.60
* Upre Péter	1300.40
* Winter Adolf	1286.—
* Avarfy Ferenc	1285.16
* Heim Bertalan	1271.56
Dobiaschi József	1259.29

Póttagok:

(Városatyá-szaporítás esetén törvényhatósági tagok lesznek.)

* Kell Lipót	1219.20
* Priegl István	1183.46
Lengyel Tivadar	1170.55
Lengyel Frigyes	1170.55
* Reisinger Rándor	1114.84
* Fodor Zsigmond	1114.75
Dengl Rezső	1102.83
Halmi Andor	1102.86
Jakabffy István	1087.93
May János	1073.24
Oravecz Miklós	1068.30
* Szalay Károly	1060.02
Floreszku György	1023.58
Deutsch J. Mór	994.51
Ludvig Alajos	986.20
Schwartz Simon	977.30
* Niederhauser Gyula	971.70
Küttl Gyula	967.44
Szenes S. ma	907.34
Glück Zsigmond	942.—
Janits Lipót	941.96

korona

Hendl József	914.30
Spiegl Lipót	908.70
Goldschmidt Sándor	904.99
Láng Lajos	899.90
Dengl Lajos	896.23
Gruber Gyula	881.58
Guttman Samu	870.14
* Müller József	852.92
Lészai Sándor	851.84
* Simon Jenő	842.90
* Dániel Lajos	835.30

A városatyá-szaporítás esetén lesznek *póttagok* a következők:

Scherchag Ernő, Mattuschek János, Hack Frigyes, Mosóczy István, Magyar Ferenc, Stern Mór, Singer Izrael, Brunhuber Kálmán, Hegyi Albert, Fényes Dezső, Adler Andor, Polonyi Mihály, Schneberger Albert, Czukor László, Weil Alajos, Tulipán Sándor, Winkler József és Kresz János.

Akinek a névjegyzék összeállítása ellen panasa van, észrevételeit az igazoló választmányhoz kell beadnia, melynek határozata ellen esetleg a közigazgatási-bizottsághoz lehet folyamodással élni.

SPORT.

+ **Arad vadállománya pusztul.** Az aradi vadásztársaság panaszos beadványt intézett Arad város tanácsához, melyben arra hívja fel a tanács figyelmét, hogy Arad határában a vadállomány pusztul. Sok a vadászó, a foglyokat diákgyerekek fióbert-puskával lövöldözik össze, mert a mezőrők nem teljesítik kötelességüket. Intézkedést kér ezekre a vadásztársulat s egyúttal azt javasolja a tanácsnak, hogy a mezőrők fizetését a társulat utján adja ki, hogy így jobban ellenőrizhessék működésüket. A tanács teljesítette a vadásztársulat kérelmét.

+ **Aradi atléták Temesvárott.** Vasárnap délután a temesvári football klub versenypályáján *football-match* lesz az Aradi Athletikai Klub és a Temesvári Football Klub két csapata között. Az aradi atléták vasárnap délben utaznak át Temesvárra Tedeschi Viktor és Szathmáry János elnökeik vezetése alatt, a játékosokon kívül több tag kíséretében. A jövő hónapban a temesvári labdarugók jönnek át Aradra revans mérkőzésre.

A régiségtár megnyitása.

(A pécskai ásatások eredménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

A színházépület egyik emeleti szobájában nagy értékű és felette érdekes régiségek vannak összehalmozva. Három teremre való tárgy szorong a szűk helyiségben, de a túlhalmozás mellett is izléses és szakszerű összeállításban láthatók a régiségek: *Dömötör* László főreáliskolai tanár *pécskai és szemlaki ásatásainak* s gyűjtésének eredményei. Az ős- és ókori leletek, melyeknek leírását néhány hónap előtt hoztuk, teljesen kikészítve, elrendezve állanak, úgy, hogy a becses gyűjtemény megnyitása legközelebb megtörténhetik.

Nagy örömmel, s *Dömötör* tanár buzgalma és tudása iránti teljes elismeréssel vette tudomásul a Kölcsey Egyesület választmánya ezt a körülményt, s mai ülésén nagyjából megállapította a megnyitás módozatait.

A szűk helyiség — mint *Variassy* Arpád megjegyezte — nem alkalmas arra, hogy ünnepélyes megnyitót tartsanak benne. Felveti az eszmét, hogy talán más helyen lehetne felolvasás, vagy más mód segítségével ünnepies aktust rendezni, s a vendégek azután megtekintenek a gyűjteményt.

Kovács Viuce az ünnepi megnyitót minél fényesebbé tenné, hogy az által is az egyesület tevékenységére fordítsa egy illetékes körök figyelmét, melyből anyagi előnyök származhatnak. Alkalmas idő volna a megnyitásra, midőn

Biró Lajos, az Ausztráliában járt tudós Aradon felolvasást tart. *Biró* bizonyára kísérettel jön. *Fraknoi* Vilmos, ki mint a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője a Kölcsey-Egyesület érdekében sokat tehet, miután *Biró* Lajoshoz különös rokonszenv köti, valószínűleg ellátogat ide. Ugy képzeli, hogy délután megnyitják a régiség-tárlatot, este pedig *Biró* megtartja felolvasását, s a közönség figyelmét egész napon át leköti a Kölcsey-Egyesület.

Hosszu eszmecsere folyt még ez ügyben, végül elhatározták, hogy *diszkögyűlés* tartanak a megnyitó alkalmával, mely akkor lesz, midőn *Biró* Lajos felolvasását rendezi. A megnyitóra meghívják a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőjét, a szomszédos városok múzeumainak vezetését, s több tudományos és irodalmi egyesületet.

Jellinek öngyilkos lett.

(Az elsikkasztott ötmillió korona.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 20

Ausztria egész rendőrségét mozgósították, a mely két napon keresztül halálra kereste *Jellinek* Ödönt, ki a bécsi *Länderbank*-tól kevés híján öt millió koronát elsikkasztott. Ma aztán megkerült a hirhett sikkasztó. A bécsi rendőrség ma hivatalosan megállapította, hogy *Jellinek* a Dunába ölte magát. Tehát maga ítélkezett önmaga fölött Európa legnagyobb sikkasztója, ki e nevet bizvást kiérdemelte.

Magyar papi körökben szerfelett kellemetlen hatást tett az óriási sikkasztás híre. A magyar katolikus főpapság ingó vagyonának igen tekintélyes részét ugyan is a *Länderbank* kezeli.

Budapestről már számos érdekelt felutazott Bécsbe, hogy személyes meggyőződést szerezzen a sikkasztás hatásáról.

A sikkasztóról ma a következő távirati hírek érkeztek:

A sikkasztás.

Most már bizonyosnak látszik, hogy *Jellinek* öt-hat esztendő óta rendszeresen üzte a sikkasztásokat a *Länderbank*nál. 4,600.000 koronát tevő hiánnyal szemben körülbelül egy millió követelés és két gyár áll a *Länderbank* rendelkezésére, csak hogy ez aktívák realizálása sok nehézségbe fog ütközni. Ugy látszik, hogy *Jellinek*nek nem voltak büntársai és *Pollák* Adolfot is csak azért tartják vizsgálati fogságban, mert azt hiszik, hogy meg volt győződve *Jellinek* üzelmeinek tisztességtelenségéről.

A *Länderbank* igazgatósága megállapította, hogy az elektromobil-gyár vételára 620.000 koronát tett s hogy a beruházásra két millió koronát adtak ki. A *Länderbank* kénytelen lesz már most ezt a gyárat átvenni; ezenkívül rá fogja tenni kezét *Jellinek*nek több kisebb letételére, a melyek összesen körülbelül kétszáz ezer koronára rugnak.

A *Länderbank* igazgatósága este a következő jelentést adta ki: A *Jellinek* Edmund által elsikkasztott összegből 300.000 koronára találtak fedezetet. Mihelyt a hatóság befejezi az előzetes nyomozást, az igazgatóság rögtön hiteles adatokat fog közölni *Jellinek* bűnös manipulációjáról.

Jellinek abból a 4,600.000 koronából a melylyel a *Länderbank*ot megkárosította, csalárd csek-kezelés útján 1,259.000 koronát a giro és pénztár-egyesületnél, a többit pedig az Osztrák-Magyar Banknál vette föl. A *Länderbank* ezer korona jutalmat ígért annak, aki *Jellinek* nyo-

mára vezeti és 200 koronát annak, aki esetleg holttestét találja meg.

A sikkasztó a legjobb hírnévnek örvendett korrekt tisztességes embernek tartották. Csak néhány hónap előtt vették fel a bécsi sakklub tagjai közé, a mely egyike Bécs legexkluzívabb társas körének.

Jellinek, mielőtt megszökött, négyesztendőn keresztül egy polgárleánnyal folytatott viszonyt. Azt tudják, hogy a sikkasztó szökésében a leánynak szerep jutott.

Jellinek családi élete.

Jellinek Ödönt szerény, intelligens embernek ismerték. Barátai, és mindazok, akikkel összeköttetést tartott fenn, a korrekt, céltudatos és világos fejű férfit mintaképének tartották. Mindig csinosan öltözködött, de sohasem feltűnően. Jellemének kiemelkedő vonásai a határtalan jótékonyosság és szinte példátlan szívjóság voltak. Tele marokkal adott mindenkinek, ha segílyt kértek tőle. Szüleivel szemben a legnemesebb fiú módjára viselkedett. Folyton támogatta őket, s gondja volt rá, hogy nővérei se szenvedjenek hiányt semmiben. Különben pedig takarékos volt a végeletekig. Készer is meg gondolta, ha egy pohár sörre szánta el magát. Ezzel szemben azonban többen azt állítják, hogy szenvedélyes turfláogató volt, a költséges szerelmi kalandnak sem volt ellensége. Nővéreinek, ki nemrég ment férjhez, 16,000 korona hozományt adott.

Jellinek atyja egy 72 éves aggastyán, volt vasuti alkalmazott, aki csekély nyugdíjából él. A szegény öreg teljesen meg van törve. *Jellinek* mostohaanyja, aki édes gyermeke gyanánt szerette fiát, meghetegedett a csapás alatt. Az öreg szülők csak tegnap este tudták meg a szerencsétlenséget, a mikor látogatóba mentek menyükhöz.

Jellinek öt évvel ezelőtt nősült, s nejevel állítólag 80 000 korona hozományt kapott. Házasága előtt szerelmi viszonya volt egy jó családból való fiatal leánnyal.

Nevezetes dolog, hogy *Jellinek* tagja volt a bécsi *Sakk-klub*nak, a mely a legnagyobb körültekintéssel szokta megválogatni tagjait. Öt hónappal ezelőtt kérelmezte a klubba való felvételét. *Jellinek* személyére nézve akkor a legmeszebbmenő tudakezódások történtek mindenütt, de mindenütt a legszebb információkat adták róla.

Az öngyilkosság híre.

Jellinek Ödön tegnapelőtt délután 4 órakor érkezett Greifensteinbe. Mihelyt megérkezett, a táviró hivatalba ment, ahol két blankettát kért. *Jellinek* borzasztó izgatott volt, nem tudta a táviratot sem megszövegezni. Csak annyit írt a blankettára: „*Pollák* Adolf, Bécs, II., Tandelmarkstrasse 11”. Többet nem tudott írni, felugrott és kirohant a hivatalból. Ugy sietett, hogy még az orrcsüptőjét is otthagya az asztalon.

Jellinek innen Altenbergen át gyalog, St. André Wörternbe ment. Wörternben, esetleg a következő állomáson vonatra ült és St. Pöltenbe utazott. Az éjszakát itt töltötte s reggel Kremsbe utazott. Tegnap délelőtt fél tíz órakor érkezett Kremsbe s itt nyoma veszett az öt millió sikkasztójának.

A kremsi csendőrpáncsnokságtól tegnap délben távirat érkezett a bécsi rendőrséghez, a mely szerint a Dunaparton *Jellinek* nevére szóló leveleket, értékpapirokat, szelvényeket, pénztárcát és kulcsokat találtak, a miből azt következtették, hogy *Jellinek* a Dunába ölte magát.

A rendőrség ma nyomozó levelet küldött az összes nagyobb bel- és külföldi városokba.

Bécs, szeptember 20.

A bécsi rendőrség ma hivatalosan megállapította, hogy Jellinek a Dunába ölte magát, még pedig azon a helyen, a hol kalapját megtalálták. Holtteste még nem került elő. A Dunát kotrógépekkel keresik most át a holttest után.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* Az intendáns fölmentése. Budapesti tudósítónk jelenti: A hivatalos lap vasárnapi száma közölni fogja gróf Keglevich István fölmentését az intendánsi állás alól; egyben ő felsége a király gróf Keglevichnek legfelsőbb elismerését fogja kifejezni. Hir szerint gróf Keglevich nem fog egyelőre más hivatalt vállalni, hanem rákői birtokának klimatikus gyógyhelyé való átalakításával fog foglalkozni, mely tervével különben is egész nyáron át foglalkozott már.

* Vörösmarty szobra. A Vörösmarty-szobor-pályázatra beérkezett művek kiállítása — mint budapesti tudósítónk írja — ma nyílt meg a városligeti nagy iparcarnokban. A szoborbi-zottság részéről Sajó András jegyző jelent meg. A délelőtti folyamán a sajtó képviselői, a meghívott vendégek tekintették meg a kiállítást, melyet délután az érdeklődő közönség keresett föl négy számban. A kiállítás két hétig marad nyitva és pedig naponta reggel 9 órától este hat óráig. A bíráló bizottság két hét múlva kezdi meg működését. A negyven pályamű különben igen izlészsen van elhelyezve, az iparcarnok jobb szárnyában. Legsikerültebbnek a Bóna József, Ligeti Miklós és Rintel Géza pályaműveit mondják.

Ünnep után.

(Félhivatalos nyilatkozat. — Demokrata beszéd. — Az ünnepontók. — Tüntetés az Opera előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Kossuth Lajosnak, a bilincstörőnek, a fályavivőnek, multunk legdicsőbb alakjának, jóvendőnk megalapítójának olyan felséges ünnepet szentelt a nemzet; olyan ünnepet, mely az ünnepelőhöz és a nagy nap halhatatlan hőséhez egyaránt méltó vala. A pazar diszben ragyogó ország; az emlékezés varázsától reszkető szívek, a hála, a rajongás mámorában szárnyaló lelkek; zászló és virág, szó és dal, imádság és szivdobogás: minden, minden Kossuth Lajost illette e nagyszerű napon.

Ha van üdvösség és Kossuth Lajos alakja ott tündöklék nemzetünk üdvözlőjeinek, a szabadsághősöknek, az apostoloknak, a vértanúknak sorában az égből; s ha látja a kegyelet, a hála, a hazaszeretet oltártűzét, melyet népmilliók gyújtottak meg ez országos ünnepen: talán még az üdvösségnél is nagyobb boldogság tölti el szívet, mert látja vala azt, hogy népe lelkében ma is friss erőben él a nagy multak kultusza; látja, hogy ez a nemzet ma is össze tud forrni egyetlen nagy hatalmas érzésben; melynek hullámai minden válaszfalat ledöntenek; minden felekezetet egy templomban, minden pártot egy zászló alatt látott: a hazafias kegyelet templomában, a hazaszeretet lobogója alatt. Látja mindezt a megdicsőült: s áldást könyörög hazánkra az égből.

A Kossuth-ünnepek utóhangjából az alábbiakat emeljük ki:

(Félhivatalos nyilatkozat.)

A Magyar Távirati Iroda hiteles infirmáció alapján mai kiadásában a következőket jelenti:

A Kossuth-ünnep jelentőségéről most, hogy az ünnep országszerte lezajlott és mindenünnen beérkeztek a tudósítások, végleges ítéletet alkothatunk magunknak. Min lenekelőtt konstatálni kell, hogy

a kegyeletes ünnep, amint az ünnepi szónokok mindenütt kiemelték, Kossuthnak, mint az alkotmány előharcosának és az alkotmányos reform-mozgalom egyik fővezérének szölt. Az emléknaphoz ezt a jellegét mindenütt szemmel tartották s azért a hazafias ünnepben, mely ily keretben mozgott, valamennyi párt minden megkülönböztetés nélkül, a meggyőződés egész melegével és fenntartás nélkül vett részt. Az ünnep méltóságos, harmónikus lefolyása azonfelül fényes tanubizonyságot tett arról a szigoruan alkotmányos érzésről, amely a magyar nemzet minden rétegét áthatja. Az alkotmányért való küzdelem viharos napjaira emlékeztető ünnepek során egyetlen szó sem hangzott el, amely a lojalitást vagy a dinasztikus érzést sértette volna. A magyar nemzet mindig rajongó lelkesedéssel csüggött alkotmányán és annak legfőbb őren, a király ő felségén és a tegnapi hazafias ünnepen is számos ovációban és hódoló manifestációban jutott kifejezésre a nemzet szeretete és tisztelete a koronás király szent személye iránt, akihez a nemzetet nem csupán a kötelességszerű hűség, hanem a hála és ragaszkodás kötelei is fűzik.

(Demokrata beszéd.)

Több kötetre menő könyv telnek ki azokból a cikkekben, melyek Kossuth Lajos életének magasztalásáról a százados évforduló alkalmával megjelentek. E cikkek közül a legjellemzőbbek egyike az, melyben Vázsonyi Vilmos, a szocial-demokrata párt vezére jellemzi a lezajlott ünnepet, irván a többek között így:

Vakok vagytok. Csak akkor érzitek a természet erejét, ha a vizak medrűkből kilépnek, és áttörnek a mesterséges gátakat, ha a tűzhányók megnyílnak és hamu alá temetik a hivalkodást, ha földrengés rázza meg a világot, ledöntve a hegyeket és az egekbe emelve a völgyeket.

Tudjátok meg, a Kossuthot ünneplő nép a népfeliséget ünnepelte. Nem a ragyogó szónokot, nem a mester publicistát, hanem a prófétát, aki mint lángoszlop mutatta meg az ígéret földjére vezető utat. Ez a rajongó ünneplés égbe törő fohász volt.

Szóljatok meg bennetek a lelkiismeret: miért nem kell nekünk a nép hétköznapokon? Elmélnedjétek, miért nincs ez így mindennap? Gondoljátok meg, mily nagygyá lenne ez az ország, ha az alkotmányos élet munkájában együtt dolgoznék, alkotna veletek a magyar nép? De nektek kordonok kellene, diszmagyarok és fogatok. A kordonon kívül pedig bármészködő sokaság.

Vakok vagytok. Azt hiszitek, hogy a természet már csak arra való és azért szép, mert vadakat tenyészt és így jókedvetekben nagyon jó vadászatot rendezhettek. Nem halljátok Isten szavát a rónákon, a hegyeken, a folyók zugásában, a tenger mormolásában; nem látjátok a természet nagyszerű működését, az örökös alkotást és az örökös hervadást, melynek nyomán új, szebb élet fakad? A természetben nincs megállás. Csöndesen, de szakadatlanul tart a fejlődés. Megállás nincs a népek életében sem. A haladás az emberiség törvénye. A demokrácia a természet győzhetetlen rendje.

(Az ünnepontók.)

Egyik budapesti könyvnyomatos ma esti kiadásában az alábbiakat jelenti: *Ünnepontók* cím alatt egy esti lapban megjelent és a rendőrségre vonatkozó közleményre a rendőri sajtóiroda a következő nyilatkozatot adta ki:

A „Magyar Szó“-nak azon hite, hogy a Kossuth-ünnepre e hó 19-én kirendelt rendőrtisztviselők a főkapitány által utasítva voltak, hogy diszruhát öltsenek, nem felel meg a valóságnak, a valóság az, hogy a temetőbe és a templomba kivezényelt tisztviselők a főkapitány által írásban lettek utasítva, hogy teljes diszben jelenjenek meg és tényleg úgy is jelentek meg.

(Tüntetés az Opera előtt.)

A fővárosi rendőri sajtóiroda az Opera előtt tegnap este lefolyt tüntetésről a következő jelentést adta ki:

„A Kossuth-ünnepély alkalmából az Operaház előtt este megkisérelt tüntetésről egyes lapok tulzott híreket hoznak; a tény az, hogy vagy 300 főből álló csapat az Operaház ellen tüntetni akart és miután előzőleg a rendőrséghez egy Altmann Gyula nevű 13 éves gyermek lett előállítva, kinek zsebei tele voltak kövel és ez társaira hivatkozott, a kiknek unszolására rakta zsebeit tele, hogy ablakokat bedobálhassanak, így természetes, hogy a rendőrség az operaház előtt megjelent zajongókat szétszórtatta és közülök négyet, kik a távozásra való felszólításnak nemcsak nem engedelmesskedtek, de mint vezetők, társaikat izgatták — elő lettek állítva, de igazolás után szabadon bocsátottak.

Az operaházi tüntetés után az onnan távozó csapatokból Gerő Zsigmond a Vasvári Pál-utcában, Braun Géza, Minarik Lajos és Brenner Arthur a Hársfa-utcában kődobással ablakokat zúzva be, szintén elő lettek állítva. Ezeken felül elő lett még állítva Singer Izidor, aki az Erzsébet-körut 39. számú ház diszitéseit tépte le. Mindezen előállításoknál az utcán járó-kelő közönség figyelmeztette a rendőröket az illetők vétkes cselekményeire és segédkezett az előállításoknál. Az egyesek zsebében talált kövek a rendőrségnél vannak.

Az aradi polgári iskola jubileuma.

(Harminc éves találkozó.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Megemlékeztünk arról, hogy aradi polgári fiúiskola a most megújult tanév elején töltötte be fennállásának harminczadik évét. A nevezetes évfordulót nem akarták megünnepeletlenül hagyni azok, a kik az új iskolával kezdtek meg diákveiket, a harminc éves polgári iskola első tanulóit.

Ezek, harminc év után, találkozót tartanak, a melynek idejét október 5-ére tűzték ki. A találkozó ezen napon délelőtt tizenegy órakor lesz a Vass-szálló éttermében, délután négy órakor a volt tanárokkal együtt lefényképezetik magukat, este nyolc órakor pedig a Vass-szállóban társasvacsorát tartanak; egy teríték ára 2 forint. A terv szerint a volt tanulóársak közösen vesznek részt a másnap, október 6-án tartandó gyászünnepelepen.

A találkozó rendezői a következő felhívást bocsátották ki:

Kedves jó iskolatársak, szeretett barátaink! A jó emlék, a barátság és a szeretet érteivel szólunk hozzátok. Harminc éve, hogy Aradon megnyílt a polgári fiú iskola. Egy emberöltő mult el azóta, hogy biztató reményekkel telt kebellet találkozott az új tanteremben először annyi ismeretlen gyermekifjú.

Hogy e reményekből, terveinkből hány valósult meg e hosszú idő alatt, nem tudjuk, mint a hogyan azt sem igen tudjuk: széles e hazában hová szórt el bennünket a sors. De egyet tudunk, hogy ennyi idő alatt az emlékezés nem enyészett el a szívrűnkben, mint ahogy nem fog elmúlni lelkűnkben a hálának érzete sem azok iránt, kik igaz szeretettel, atyai jóindulattal, minden tudásukkal, kimerít-

hetetlen buzgalommal igyekeztek teljes 4 éven át derék, jó magyar polgárokat nevelni belőlünk.

Sokan kidőlték már sorainkból, de megadatott nekünk, a megmaradtaknak, azon ritka isteni kegy, hogy jó tanítóink: *Simay István, Millig József, Somogyi Ágoston és Preisinger József* még élnek e hosszú, munkában töltött idő után.

Az ő tiszteletükre, a mi örömünkre, (a melyet a kölcsönös viszontlátás fog majd okozni), és azért, hogy hálát adjunk a Gondviselésnek, hogy ennyi időn át megtartott mindnyájunkat: *f. évi október hó 5-ére Aradra* hiv benneteket szeretetteljes szövegetünk *30 éves találkozóra*.

Jöjjetek! Siessetek arra oly szeretettel, mint a milyennel várunk benneteket.

Baráti üdvözléssel:

Fejér Gyula, Gásza Béla, Herold Rezső, Koncsitzky Gyula, Maffei Géza, Malovich Károly, Meszlényi Antal, Sófalvi (Schrodt) György, Schütz Péter, Szathmáry István, Tabakovits Emil, Téglási Gyula.

A találkozón való részvétel *Fejér Gyula* aradi fűszerkereskedőnek jelentendő be; felvilágosítást ad *Szathmáry István* polgári iskolai tanár, (Kasza-utca 45/b.)

MULATSÁGOK.

(=) Szüreti mulatság. Az „Egyesült Uj-Arad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet” saját pénztára javára Uj-Aradon, a Martini féle helyiségében, szeptember hó 27-én táncos egybekötött szüreti mulatságot rendez.

Leveshús — nyomtaték nélkül.

(Megbírásolt aradi mészáros.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Van-e gazdasszony széles e világon, akinek panaszja ne volna a nyomtatékok ellen. És van-e mészáros, akinek legrosszabb tulajdonsága nem az volna, hogy több csontot ad a hushoz, mint — hust. Annélfogva bizonyára sok embert fog megörvendeztetni *Aradváros* tanácsának egy határozata, melylyel megbüntették ma egy aradi mészárosot, aki egy kiló husra 15 dekagram csontot adott nyomtatékul. Megbüntették volna ugyan akkor is, ha csak öt gram csontot adott volna, mert van a városnak egy szabályrendelete, amely határozottan meghagyja a mészárosoknak és hentéseknek, hogy a hushoz nyomtatékot adni nem szabad, s a csontok, koloncok s más ilyen elnevezésű ugynevezett nyomtatékok külön ár mellett árusítandók. S miután a szóban forgó mészáros egy vevőjének, aki tőle hust vásárolt, csontnyomtatékot adott, a kapitányi hivatal megbüntette őt korona pénzbüntetéssel.

A dolog úgy került a kapitányi hivatal elé, hogy *Kellner* aradi törvényhatósági állatorvos feljelentést tett egy *templom utcai* mészáros ellen, amiért ez a nála vásárolt hushoz, és pedig egy kilóhoz, 15 dekagram nyomtatékot adott.

Bár ez Aradon és másutt is olyan általános szokás, hogy nyomtaték nélkül hust sohasem adnak, a kapitányi hivatalnak mégis meg kellett büntetnie a mészárosot, mert a hentes és mészáros iparról szóló szabályrendeletben világosan ki van fejezve, hogy annak a vevőnek, aki hust kér, nyomtatékot adni nem szabad, mert ezek külön ár mellett külön árusítandók el.

A megbüntetett hentes megfeleltette a kapitányi hivatal ítéletét a tanácshoz s az mai ülésén a büntetést jóváhagyta a fent említett szabályrendelet alapján. S miután ez a mészáros az általános szokás szempontjából, jogosan és igazságosan bár, de körülbelül ártatlanul jutott a bírósághoz, fel fogják hívni a mészáros

figyelmét erre a szabályrendeletre, nehogy ők is hasonló sorsra jussanak.

Miből tehát az következik, hogy a hushoz nyomtatékot adni egyik mészárosnak és hentesnek sem szabad. Ha valaki hust kér, tiszta hust kell kimérnie, kivéve azt az esetet, mikor a csont a husban benne van, de nyomtatékul hozzá adni a csontot s más efelől nem szabad. Ha valakinek nyomtatékra szüksége van, úgy ezt külön kell vennie, s annnyival aztán olcsóbban is kapja a hust.

Aradi krónika.

A HAZAFIAS A tegnapi Kossuth-banketen akcigányok. kora cigánybanda játszott, amilyen Aradon még soha. Az ötven tagból álló zenekart meglehetősen nehézségek között hozta össze a rendező-bizottság, mert tudvalevőleg mindenik aradi banda megfojtaná egy kanál vízben a másikat.

Egy rendező napokkal előbb magához hívatta a primásokat s megkérdezte tőlük, hogy akarnak-e játszani a ligetben?

— Akarunk, volt az egyhangú válasz.

— No hát akkor játszatok fiuk *hazafiságból* ezen az egy napon, mondta a rendező.

A primások összenéztek s elkezdtek vakarni a fejüket, míg végre megszólalt az egyik:

— Jó, jó tekintetes ur, játszunk mi szívesen hazafiasan, — csak azt szeretnénk tudni, *mit kapunk érte?*

A DISZNÓ ÉS Lakott itt Aradon a Szent Pál-A KOLBÁSZ. utcában egy sertéskereskedő. Ha igaz *Schlesinger* Jakabnak hívták, de hívhatták volna *Kohn*-nak is, mert nem annyira a neve, mint inkább a foglalkozása fontos. Ez a *Schlesinger* Jakab az alább illusztrált címtáblával jelölte meg foglalkozását a kapuja fölött:

Ezen a cégtáblán sokat nevettek akkoriban Aradon, el is tűnt a Szent Pál-utcából a gazdájával együtt. Most azonban utódja akadt, csak hogy delikátabb formában. A Thököly-téren szerény kis vendéglő-üzlet nyílt a napokban, melynek cégtábláján ez a felirat áll:

ÖKRÖS IMRÉNÉ

polgári kitűzőné

és

kosztház.

Ökrös Imréné asszony bizonyára úgy gondolkozott, hogy ha *Schlesinger* Jakab lehetett disznó, úgy ő is lehet legalább — kosztház.

AZ ELCSERÉLT A város tegnapi diszközgyűlésén Dr. R. G. előkelő ügyvéd és törvényhatósági bizottsági taggal az a kellemetlen dolog esett meg, hogy elcserezték a kalapját és a felöltőjét. Elegáns uj übercigerje és szép fekete kalapja helyett egy kopott szürke kabátot és egy ócska puha kalapot hagytak neki a ruhatárban.

Az ünneplő városi képviselő ur kénytelen volt az idegen kabátban és kalapban zarándokolni el a vértanu-szobor elé, ahol egyre azon töprengett, hogy vajjon kijár most az ő gunyájában, s kinek a ruhájában jár ő?

Végre egy ötlete támadt. Odafordult a körülötte állókhoz, akik meglehetősen vidám hangulatban voltak már a ruhacsere miatt s élénk érdeklődéssel kérdezte tőlük:

— Nem tudjátok, ott volt a közgyűlésen Dr. V. István?

— Ott — felelték rá egyhangulag.

— Akkor jól van.

S a kabátot, kalapot elküldte egy hordárral a kedélyes, de szórakozottságáról általánosan ismert Dr. V. István lakására.

Az igazság és a történelmi hüség okaért ki kell jelentenünk, hogy a hordár visszahozta az idegen kabátot, mire aztán meg is került a ruhaneműk igazi gazdája.

Dr. R. G. azonban megmaradt előbbeni főtevése mellett és váltig erősítgete:

— No ma a szokottnál is szórakozottabb lehetett Dr. V. István, mert különben ő vitte volna el a kabátomat.

Csípke-kiállítás Aradon.

(Egy híres gyűjtemény bemutatása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Erdekes tervet tett magáéva az aradi *Kölcssey-Egyesület* *Dömötör* László tanár előterjesztésére. Elhatározta, hogy *Szmik* Antal pécsi városi mérnök csipkegyűjteményét, melynek híre messze tulterjedt az országon, az aradi közönségnek bemutatja.

Dömötör László az egyesület ma tartott választmányi ülésén tette meg előterjesztését. Pécssett járván, megismerkedett *Szmik* kellel s megszemlélte gyönyörű csipkegyűjteményét. A gyűjtemény oly remek dolgokat tartalmaz, hogy egy amerikai és szentpétervári kiállítási bizottság is megkereste a mérnököt, hogy csipkeit állítsa ki. *Szmik* azonban előbb Magyarországon akarja kincseit bemutatni. Meghívót kapott *Szegedre* és *Nagyváradra* s oda el is viszi gyűjteményét.

Dömötör fölszólította, nem volna-e hajlandó a művészi és tanulságos szempontból érdekes csipkéket Aradra is elhozni, mire a mérnök késznek nyilatkozott. Ilyenformán november második, vagy december első felében Aradon kiállítást lehetne rendezni, mely célra a liceum díszterme alkalmas volna.

Benedek Arpád szerint a kiállítás rendezése nem vág a *Kölcssey-Egyesület* hatáskörébe, de ha a művészeti szempont meg is adná a jogcímet, nem tartja előnnyel járónak a kiállítást, mert az az aggálya, hogy az egyesület vállalkozására ráfizet.

Kovács Vince helyes megoldásnak találja, ha a kiállítást az aradi művészeti egyesület október első felében megnyíló képtárlatával és gyoroki csángó-varrottas kiállításával együtt rendezné a *Kölcssey-Egyesület*.

Varyassy Arpád elnök nem osztja e véleményét, mert a gyönyörű csipkegyűjtemény mellett a varrottasok elhomályosulnak, s nem találnak vevőkre.

A választmány a külön csipke-kiállítás rendezését határozza el, s a kivétel vezetésével *Dömötör* Lászlót bizza meg.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Kölcssey-Egyesület ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

A *Kölcssey-Egyesület* ma választmányi ülést tartott, melyen számos érdekes ügy került napirendre. Ezek közül többről más helyen írunk, míg egyébként az alábbiakban számolunk be a tanácskozás tárgyairól.

A kultuszminiszterium megküldte az évi 1.600 korona segélyt, melyből 1000 koronát az *Atzil-könyvtár* rendezésére, 600 koronát a *Dömötör* László ásatásainak költségére fordítanak.

Az ifjusági dalárdák szervezőinek jutalmazására kitűzött 100 koronára *Szántó* Péter, volt újszentannai, jelenleg lippai és *Haller* Im-

re m.-pécskai tanítók pályáztak. A választmány előbbinek 75, utóbbinak 25 koronát szavazott meg. A közgazdasági téren elért eredmények jutalmazására létesített Trefort-alap ez évi kamatát az egyedül pályázó *Lengyel József* kisperegi ev. ref. tanítónak ítéltek oda.

Kovács Vince, a kegyeletes ünnepéyeket rendező bizottság elnöke, ki tizenhat éve ren-dezi nagy buzgalommal a hazafias ünnepeket, lemondott e tisztéről. A választmány s *Varjassy Árpád* elnök megleghangu kérelmére *Kovács Vince* továbbra is megmaradt az elnökségben.

A *petrozsényi olvasókör* könyvadományért fordult az egyesülethez. A választmány felsó-lította *Takácsy Ferenc* könyvtárost, hogy Arad-megyéi monográfiájának kötetét és az egyesü-leti könyvtár felesleges példányait adja át az olvasókörnek. *Lejtényi Sándor* választmányi tag bejelentette, hogy a Magyar könyvtár száz füzetét ajándékozza a petrozsényieknek.

Az ügyvel kapcsolatban *Benedek Árpád* választmányi tag indítványára elhatározták, hogy a könyvkiadó vállalatok támogatása fejé-ben azoktól könyveket kérnek, melyeket majd a megyebeli olvasóköröknek adományoznak.

A *kulturpalota* ügyéről a jövő választ-mányi ülésen részletes beszámolót tart *Edvi-Illes László* alelnök.

Új tagokul felvétettek: Gyömbér István, Brunhuber Lenke, Palovits Alajos, Kovács La-jos, Fischer Leó.

(*) A Jókerv asztaltársaság holnap, vasár-nap este hét órakor tartja Kossuth ünnepélyét *Schriffert József* kapa-utcai vendéglőjében. Az ünnepi beszédet *Schwarcz Zsigmond* tartja, *Leitersdorfer Soma* pedig szaval. Az ünnepély után tartja az asztaltársaság rendes évi tiszt-újító közgyűlését.

Felfüggesztett iskola-igazgató.

(A borosjenői állami iskola szenációjának.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Arad megyéhez érkezett leiratával *felfüggesztette állásától a borosjenői állami elemi iskola igazga-tóját* s egyben elrendelte ellene a fegyelmi el-járás sürgős megindítását.

A felfüggesztett iskola igazgató: *Schwiegel Gyula*. A legutóbbi időben rendes hivatásán kívül lapszerkesztő is volt: a Borosjenőn meg-jelenő *Aradmegyei Hírlapé*, amelynek szerkesztését *Mérő Samu dr.* borosjenői ügyvéd-től vette át.

Az ellene felhozott és a miniszteri leirat-han foglalt vádak közül a főbbek: tanítói teend-őinek *nagyfokú elhanyagolása* és súlyosabb be-számítás alá eső *kötelességszegések*, továbbá a tanító-társaival való *durva* és minden kollegia-litást nélkülöző *bánásmódja*.

Az a vád is fölmerült ellene, hogy az általa szerkesztett újságot is fölhasználta a mások ma-gán-ügyeibe való beavatkozásra. Azt is meg-tette, hogy egyes tanítók és tanítónők intim dolgait más nevek alatt, novellák és tárcák for-májában bolygatta.

A lapot fölhasználta a felsőbb tanügyi ha-tóságával való kellemetlenkedésre; így beleár-totta magát abba a nyilttéri harcba, melyet *Hir-mann Ferenc* eleki tanító folytatott a tanfel-ügyelő ellen.

A fölhozott súlyos természetű vádak, a me-lyek az igazgatónak összeférhetetlenségét tűn-tetik föl, és az előzetes vizsgálat alapján a val-lás- és közoktatásügyi miniszter *Schwiegel Gyu-lát igazgató-tanítói állásától felfüggesztette*, s el-rendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot, a mely-nek vezetésével *Aradvármegye tanfelügyelőjé*t bízta meg; ugyanez fog intézkedni az igazgató helyettesítése iránt.

Egy aradi kosaras-ügy

ötven év előtt.

(Öreg akták érdekessége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

— Hja, romlik a világ, pusztulnak az er-kölcsök! . . .

Ez a mélabus sóhajtás szokott aktuális lenni, valahányszor az újságok valamely erkölcs-telenségről adnak számot.

Aradon erre a legutóbbi időkben sűrűen volt alkalom: a kosaras asszony ügye után a perverz hivatalnok esete mind annak konstatá-lását vonták maguk után, hogy a huszadik szá-zad az erkölcsök temetője lesz.

— Bezzeg, a régi, becsületes időkben! . . .

A második része ez a sóhajos cikkeknek. Amikor a huszadik század, a modern áramla-tok mótelye ismeretlen volt s a fiatal leányok minden veszedelem nélkül élhettek, járhattak, kelhettek.

Pedig, — nem szép tőlünk, a hálátlan utókor-tól, hogy leleplezzük — a régi jó idők se voltak sokkal erkölcsösebbek, mint a maiak. Sőt mi több: a régi jó időkben, még ötven év előtt is, voltak — kosaras-ügyek.

Aradvármegye régi aktái között van egy ilyen, annak idején bizonyára nagy szenzációt keltett, kosaras-ügynek nyoma, szakasztott olyan, mint a mostani kosarasságok.

Aradvármegye 1849-beli közgyűlési jegyző-könyveiben egyhelyütt a következő bejegyzés olvasható:

Királyi tába elnöke a megye tiszti ügyé-szének felperessége alatt *K. Miklós egy kis leány megszeplősítésével vádolt alperes ellen* folytatott és fellebbezett bünpert, a királyi Curia ítéleteivel együtt újabb tárgyalás végett visszaküldi.

Végezetett:

A beküldött perben hozott ítélet haszná-lat végett a megyei tiszti főügyésznek ki-adatik.

Hogy ezután mi lett a pikáns bünpörnek vége, a későbbi iratokból ki nem tűnik. De az nem is érdekel annyira. A nevezetessége ennek a dolognak:

1. hogy nincs semmi új a nap alatt. (Lásd főtisztelendő *Rabbi Akiba* hátrahagyott művei.)
2. hogy nem illik az erkölcsök romlásáért egyedül a huszadik századot felelőssé tenni.
3. hogy kosaras ügyek voltak, vannak s ha jól megy, lesznek is.

HIREK.

A Máv. téli menetrendje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

A m. kir. államvasutak igazgatósága ma bocsátotta ki téli menetrendjét, a mely f. évi október hó 1-én lép életbe. Az új menetrend-nek az aradi vasúti közlekedést érdeklő válto-zásai az alábbiak:

A budapest-szolnok-predeál és budapest-arad-tővisi vonalokon:

A jelenleg Budapest keleti p. u. és Gyula-fehérvár között közlekedő gyorsvonatok forga-ma folytatásilag Tővisen át Brassóig terjesztetik ki. E gyorsvonat Budapest keleti p. u. ról reg-gel 6 óra 50 perckor fog ezután is indulni és Brassóba éjjel 10 óra 4 perckor érkezik az el-lenirányu gyorsvonat pedig Brassóból reggel 6 óra 45 perckor indul és Budapestre úgy mint eddig este 9 óra 35 perckor érkezik.

E gyorsvonatok Kis-Kapuson Nagy-Szeben felől és felé Héjjasfalván pedig Székely-Ud-varhely felől csatlakozást nyernek. A jelenleg Budapest és Predeál között Aradon át mindkét

irányban közlekedő gyorsvonat Budapest és Szolnok között a Kolozsvár felé illetve Nagy-Várad felől közlekedő gyorsvonattal egyesítve fogismét közlekedni. *Arad és Predeál között pe-dig forgalmon kívül helyeztetik.*

A jelenleg Kolozsvárról Budapestre köz-lekedő reggeli gyorsvonat csak Nagy-Váradról kiindulól fog közlekedni. E helyett a Tővis-ről éjjel induló személyvonat forgalma a Ko-lozsvár-nagyvárad vonalrészre is kiterjesztetik és e vonat Nagyváradon csatlakozást nyer a délelőtti gyorsvonathoz Budapest felé.

A *Mária Radnáról Aradra* vasár- és ün-nepnapokon közlekedő esti helyi vegyes vonat forgalmon kívül helyeztetik. Ennek folytán a Tővisről este Aradra érkező személyvonatnál *Mária-Radna és Arad között*, a szomszédos forgalmu menet- és menettérti jegyek haszná-latára fennálló korlátozás *október hó 16 tól* kez-dődőleg hatályon kívül helyeztetik.

A budapest-arad-tővis-predeáli vonalokon: Budapest keleti p. u. ról szeptember 30-án, d. u. 2 óra 15 perckor induló gyorsvonat már csak Tővisig fog közlekedni, míg a predeál-arad-budapesti irányban közlekedő gyorsvonat a szeptember 30-ról október 1-ére hajló éj-jelen *Predeál és Arad között már nem fog for-galomba helyeztetni*, hanem október 1-én reggel csak *Aradról* fog indulni.

Hamisított aranyak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

Erdekes felfedezés történt ma Nagyvára-don. Az osztrák-magyar bank nagyvárad-i fi-ókja megvizsgált egy 10 frankos aranyat, a melyet beváltás végett vittek oda és konsta-tálta, hogy a pénz hamis, mert nem aranyból van, hanem rézből és a benne lévő aranymind-össze 20—30 krajcár értéket képvisel. A fel-fedezésben az az érdekes, hogy a hamisnak talált aranypénzt a *nagyvárad-i lövészegylet osz-totta ki díj gyanánt*. Az érdekes eset előzményei a következők:

Tóth István járásbíró-sági szolga a napok-ban egy cifraságba foglalt aranyat kapott aján-dékba *Schuller* puskamestertől, amiért felesége a Schuller gyengélkedő feleségét ápolta. Az arany a nagyvárad-i lövészegylet díja volt.

Tóth István szükségére lévén a pénzre, kifizetette az aranyat a bádóg cifraságból és felvitte eladás végett az osztrák-magyar bank-ba. Itt azután konstatálták, hogy a pénz ha-mis és át akarták ütni, mint a hamis pénz-eket szokás, de elállottak tőle, mert a meg-rökönyödött tulajdonos azt mondotta, hogy a pénz X. táblabíróé. Erre elállottak a pénz kilyukasztásától, hanem megüzenték, hogy ne próbálják értékesíteni, mert a pénz hamis.

A lövészegylet díjait pedig a benne lévő aranyakkal együtt a nagyvárad-i lövészegylet vezetősége *Bécsből hozatta*. Megfizette termé-szetesen a cifraságban lévő arany teljes ér-tékét is. Már most önkéntelenül is fölmerül az a kérdés, hogy ahonnan egy hamis pénz kikerült, nem került-e ki több is és hogy a ki-osztott díjakban lévő aranyak nem voltak-e mind hamisak?

A felfedezés véletlennek köszönhető, mert a díjak nyertesei rendszeren nem szokták azo-kat eladni. Mindenesetre jó volna, ha az ilyen díjak tulajdonosai szakértőkkel vizsgáltatnák meg aranyukat. Ha a szakértők hamisnak mondják az aranyakat, leleplezésünk nagy eseményt jelent, mert a díjak meghamisítása nemcsak szélhámosság, hanem *pénzhamisítás* is.

A lövészegylet vezetőségének a jóhiszemű-sége természetesen kétségbevonhatatlan.

— **Mangrát megerősítették?** Az esti órákban az a valószínűtlen hír terjedt el Aradon, hogy a mai minisztertanács elhatározta *Mangra* Vazul aradi püspökségének megerősítésre leendő felterjesztését. A Mangra-pártiak révén azt beszélték, hogy több magán-távirat érkezett volna erre nézve Aradra. A hír nagy megütközést keltett azok körében, a kik sokallanak, ha Mangra és pártja alkalmi hazafiságának jutalma, a multak bünei után, püspökség lenne. Azonban a híreknek, a mint előrelátható volt, *nincs alapja*. Kérdést intéztünk erre nézve fővárosi tudósítónkhoz, a kitől azt a fölvilágosítást vettük, hogy illetékes helyeken ily minisztertanácsi határozatról *mit se tudnak*.

— **Munkácsy aradi ideálja.** Az aradi *Kölcsey-Egyesület* egy kiválóan becses *Munkácsy*-ereklyéhez jutott. A mesternek egy ifjúkori munkája ez, amelyet az tesz fölöttébb érdekessé, hogy össze van forrva Munkácsy első szerelmével, s maga a kép az első ideált ábrázolja. Az ideál ma már ezüstös haju öreg asszony: özv. *Nigreisz* Lászlóné, *László* Albert borosjenői telekkönyvvezető anyósa. Mint leány Aradon nőtt fel; az időben volt Aradon Munkácsy is, mint egyszerű asztalosinas. A fiu szerelmes volt a lányba, akihez gyakran eljárógatt. A síheder-szerelmeinek emléke ez a rajz is; a fiu természet után lerajzolta ideálját s a rajzot neki adta. Munkácsyt elvitte a sorsa Aradról, művész lett belőle, akinek híre a világot bejárta. Az ideál is férjhez ment, de a képet kegyelettel őrizte, s minél nagyobb lett hirben, dicsőségben az egykori szerelmes, annyival nagyobb büszkeséggel mutogatta Aradon az ismerőseinek. Most, azután megvált tőle, s az aradi *Kölcsey-Egyesület*nek adta. A rajz ülő helyzetben ábrázolja a fiatal, szép leányt. Följegyzésre érdemes, hogy amíg Munkácsy rajzai többnyire odavetett munkák, s csak az ecsettel való kidolgozásra fordított gondot, ez a rajz feltűnően gondos, finom munka. Mintha meglátszanék rajta, hogy minden vonását az ifjú, rajongó szerelmű vezette és hogy nem a dicsőségért készült, hanem azért, amelyet bizonyára meg is kapott jutalmul: egy kedves hálával teli mosolygásért.

— **Uj lovassági hadosztály.** A *N. Fr. Presse* értesülése szerint Budapesten egy új lovassági hadosztályt fognak felállítani *Attems* gróf altábornagy parancsnokság alatt. Az új hadosztály a negyedik lovassági dandár három ezredéből és a pozsonyi kilencedik huszárezredből fog állani.

— **A Kölcsey Egyesület szervezése.** Az aradi Kölcsey-egyesület erekiemuzeuma, könyvtára és számos ügyköre annyi teendőt ad, hogy azt a jelenlegi szervezettel ellátni nem lehet. Az egyesület komoly szükségét érzi annak, hogy mindeme ügyek vezetésére hivatott s csupán ennek élő erőt nyerjenek. A vezetőség mindent megtett, nem kiméit fáradtságot, hogy a sok oldalú, nagy munkát igénylő feladatnak eleget tegyen, de minden jóakarata kevés ahhoz, hogy a nagyjértékű gyűjteményeket kellőleg gondozza s az egyesület széleskörű ténykedését vezesse. — Miután az egyesületnek anyagi ereje nem engedte meg, hogy eme célra külön erőt tartson, az államtól várta a segítséget, ama precedens alapján, hogy a kultuszminisztérium a kassai muzeumhoz egy ilyen ügyvezető közeget alkalmazott. *Varjassy* Árpád, az egyesület elnöke ez irányban érkezett megfelelő helyen és azt a biztató ígéretet nyerte, hogy a közeli időben segít ezen a bajon a kultuszminiszter, amint ezt már Kassán megtette.

— **Bírói vizsga.** *Kovács* József aradi kir. törvényszéki aljegyző a budapesti egyetemen kitüntetéssel letette a bírói vizsgát.

— **Házasság.** *Müller* Alfréd aradi csász. és kir. 38-ik gyalogezredbeli főhadnagy folyó hó 23 án d. e. 11 órakor köt házasságot Kolozsvárott *Márki* Mariska kisasszonnyal, *Márki* Sándor dr. ottani egyetemi tanár, az ismert historikus Aradmegye monografiája tudós megírójának bájos leányával.

— **Iparos tanoncok Kossuth-ünnepé.** Az aradi alsófoku kereskedelmi tanonc-iskola növendékei ma délután ünnepelték meg Kossuth Lajos születésének száz éves évfordulóját. A templomutcai fiúiskola dísztermében gyűltek össze, énekkaruk ott elénekelte a Szózatot, azután pedig *Kovács* Vince intézett hozzájuk hazafias beszédét. Az ünnepet az énekkar himnusza fejezte be.

— **A zágrábi állapotok.** Budapestről táviratozza tudósítónk: A horvátországi bán ma Budapesten át Bécsbe utazott, jelentést tenni a királynak a zágrábi állapotokról.

— **Egy nagyherceg öngyilkossági kísérlete.** Az orosz cári udvart pár nap előtt egy kalandos szerelmi regény botránykozattatta meg. Az történt, hogy *Alexandrovics* Pál nagyherceg megszóktette *Pistelkart* mérnök szép fiatal feleségét. A regénynek azonban ezzel nincs vége. Ma azt a hírt hozza a táviró, hogy a donzsuan hajlamu orosz nagyherceg Algir egyik szállodájában, hol a szökevény pár lakott, *öngyilkossági kísérletet követett el*, még pedig azért, mert a menyecske vissza akart térni az nrához. Hogy aztán ennyi szerelem látára az asszony ott maradt-e a nagyhercegnél, arról már nem ad hírt a távirat.

— **Kossuth-szobor Battonyán.** *Kossuth* születésének századik évfordulója alkalmából *Battonyán* mozgalom indult meg, hogy a közég főterén, a melyet most *Kossuth* Lajosról neveztek el, *Kossuth*nak szobrot emeljenek. A gyűjtés már megindult s legközelebb a közég képviselőtestületéhez indítványt nyújtanak be a szobor-alap költségéhez való hozzájárulás iránt.

— **ureg honvédek köszönete.** Az aradi 1848-as honvéd-egylet a következő sorok közlésére kért meg bennünket: A megdicsőült boldogult *Kossuth* Lajos nagy hazánkfianak száz éves születésének ünnepére, Arad sz. kir. város polgárai voltak szívesek 42 agg és elszegényedett 1848—49 es honvédet ebéddel megvendégelni, továbbá *W. S.* és fiai cég, *Bing* Ede és *Bing* és *Löbl* urak pálinkát, *May* K. és fia, *Kristyóry* János urak, és a gyulai kenyérsütőde kenyeret. *Denczig* Béla száraz kolbászt ugyan ez alkalommal a reggelizés küldeni. Továbbá *Kiss* Ferenc ur a gyűjtő iven gyűjtött 102 koronát, ugyan e célból az alólirt egyleti elnöknek rögtön kiosztás véget átszolgáltattott. Az aradi honvéd-egylet nem mulaszthatja el Arad sz. kir. város minden egyes nemesszivű adakozójának ezuton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítani, kívánva, hogy a gondviselés áldása kísérje Arad nemesszivű közönségét. Arad 1902. szeptember 20. *Simay* István elnök, *May* Soma jegyző.

— **Pilsbury Budapesten.** *Pilsbury*, a neves angol sakkjátész, ma Budapesten a lipótvárosi kaszinóban mutatta be szeniális művészetét nagy és előkező közönség előtt. Az angol mester ugynevezett vakjátékot játszott 11 ellen. Tíz partit nyert és csak egyet veszített. *Pilsbury* a napokban meghívás folytán Szegeden és Székesfehérvárott is fog játszani.

— **Hivatalos eskü.** *Rónai* István, a város szeptemberi közgyűlésén megválasztott új segédtszít, a tanács mai ülésén tette le a hivatali esküt.

— **A proletárok.** Budapestről jelenti tudósítónk: Napról-napra még mindig temérdek ember jelentkezik a képviselőházban az új parlamentben kreálandó új állások elnyerése céljából. Szolgai, terembiztosi, ruhatárnok és telefon-

kezelői állásokra eddig több mint nyocszázán jelentkeztek anélkül, hogy a pályázat kiírva lett volna. Az elnökség ma akként határozott, hogy mindaddig, a mig az új parlamentben el nem válik, mennyi új állásra van szükség, senkit sem szerződtetnek, hanem a szükséghez képest kiegészítőket alkalmaznak. Csupán, a mikor a személyzet szaporítás száma tekintetében határozni lehet, szerződtetnek új embereket.

— **A zene-bárcák.** Megirtuk a minap, hogy *Sarlot* Domokos főkapitány az aradi kávéosok záróra-hosszabításának ügyét egy praktikus új intézmény behozatalával, az ugynevezett *zene-bárcákkal* akarja megoldani. E miatt azonban változtatásra szorul az erre vonatkozó szabályrendelet s a kapitányi hivatal már el is készítette a tanács megbízásából az új szabályrendeletet, beléfoglalva abba már a zene-bárcák intézményét is. Ezt az elaborátumot a tanács kiadta ma a jogügyi-bizottságnak.

— **A csendőrök új egyenruhája.** Régi panasza a csendőröknek, hogy mostani egyenruhájuk, különösen nyár idején, rendkívül célszerűtlen, a ruházat nagy súlyjal nehezedik az emberre. Ehhez hozzájárul még az is, hogy teljes felszereléssel kell a csendőröknek szolgálatot teljesíteni. A honvédelmi minisztériumban belátták ezt és könnyíteni fognak a csendőrökön, amennyiben meleg nyári napokon nem lesznek kötelesek a köpenyget magukkal vinni; azonkívül kapnának nyárra világos, mosható nadrágot és könnyebb kalapot.

— **Veregzés az iskolában.** Botrányos eset történt tegnap — mint nekünk írják — *Kislak* községben, hol *Balajta* Imre tanítót egy *Csuzdi* Pál nevű odaváló emker az iskolában késsel megtámadta s rajta több életveszélyes szurást ejtett. Az eset részletei a következők: *Csuzdi* Pálnak János nevű 11 éves fia még a tavasszal néhány pajtásával a katolikus templomban a perselyt feltörte. A gyermekeket e miatt kicsapták az iskolából. Most, hogy a tanév kezdődik, *Csuzdi* ismét be akarta iratni a fiát és e miatt tegnap megjelent az iskolában. A mikor rákerült a sor, a tanító megmondta, hogy az iskolaszék határozata folytán a fiut nem veszi fel az iskolába. *Csuzdi* erre elkezdett káromkodni, a miért a tanító előbb szóval rendreutasította, mikor pedig ez nem használt, karjánál fogva ki akarta vezetni a dühöngő embert. *Csuzdi* ekkor torkon ragadta a tanítót, majd kést rántott elő s azzal a tanítón több szurást ejtett. A veregző embert csak nagynehezen tudták megfékezni. A megszurkált tanító életveszélyes beteg. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a dühöngő embert — a ki még azután is azzal fenyegetődött, hogy a tanítókat elpusztítja — letartóztatták.

— **Méregkeverő asszonyok.** Erdély délvidekén a csendőrség egy méregkeverő bandát fedezett fel, mely a tamesmegyei méregkeverőkhöz hasonlóan, azoknak az asszonyoknak állott szolgálatára, akik megunták a férjeiket. Az eset *Lunka* községben derült ki, hol *Stoteszku* Avramot a felesége *Kutyván* Jelená méregkeverő asszony segítségével megölte. A méregkeverő asszony nagyon óvatos volt az áldozatokkal. Nem ölte meg őket egyszerre, hanem apránként pálinkában adta be nekik a mérget. Így tették *Stoteszku*val is. Az asszony szabadulni akart a férjétől, hogy szeretőjével lehessen. A méregkeverő asszony tanácsára a kapott méregből naponként belekevert az ura pálinkájába, a mitől a férj megbetegedett. Orvost persze nem hívtak, hanem annál inkább itatták a mérgezett pálinkával, ami azután megölte a beteget. Az eihalt *Stoteszku*nak a testvére észrevette, hogy őcsöce nem természetesen halállal mult ki, jelentést tett a csendőrségnek, mely az eltemetést megakadályozta. A törvényszéki kiküldöttek által megejtett bonczolás és vizsgálat során megállapították, hogy ily módon már többeket pusztítottak el. Az ügyész rendelkezése *Stoteszku*né, *Kutyván* Jelenát, *Popea* Mária, *Nyisztor* Katarina és *Lupsor* Tésza méregkeverő asszo-

nyokat letartóztatták. A vizsgálatot tovább folytatják s előreláthatólag még többeket fognak letartóztatni.

— **Életunt pincér.** Tóth Pál 20 éves nagyváradi pincér tegnap este 6 órakor szíven lötte magát s szörnyen halt. Az öngyilkos ur családából származott, fia volt Tóth János a Bihar-megyei kórház ellenőrének, a kinek vásott, engedetlen természetével sok szomorúságot okozott. A szép szó, a jóra intő nevelés nem fogott a fiatal emberen, aki az iskolát elkerülve már gyermek korában is sok kellemetlenséget szerzett szüleinek, pár évvel ezelőtt pedig szülei házáat elhagyva pincérnek csapott fel és vidéki városokban szolgált. Legutóbb Nagyváradon lépett üzletbe, itt ügyességével és előzékeny modorával úgy gazdái, mit a vendégek elismerését kiérdemelte s elég jó anyagi viszonyok között élt. Nagyváradon is több üzletben szolgált, pár hónap óta a tisztviselő Otthonában volt alkalmazva, a hol szintén szerették. A fiatal pincér tegnap nem ment be az üzletbe, hanem otthon maradt lakásán, a hol sötét tervével foglalkozott. A halálra szánt fiu este 6 órakor ágyára dülve forgópisztolyal a szívébe lőtt, ami azonnal megölte. A lövés zajára a házbeli a fiatal ember szobájába akartak menni, de az ajtót zárva találták, úgy, hogy kénytelenek voltak betörni. Tóth Pál ekkor már nagy vértócsában, sárga arccal s holtan feküdt az ágyán. Az elhívott orvos is csak a beállott halált konstatálhatta. Az öngyilkos levelet is hagyott hátra, a melyben azt írta, hogy azért dobta el magától az életet, mert már megunt a mivel szülei is rossz lábon élt.

— **Szegény koldusasszony.** Szegény koldusasszony volt Székesfehérvárt Potócsi Erzsébet. Sárga réztábláskával a mellén járt házról-házra és éneklő, elnyújtott hangon koldulta össze a filléreket. Öreg volt, beteg volt és nyomorult: ki ne dobott volna néhány rézpénzt reszkető kezébe? Jól ismerték a fehérvári környékletes szívek, meg-megálltak és utána néztek: „Szegény koldusasszony, milyen nyomorúságos is az élete szegénynek!” A rendőrségen is úgy ismerték, mint földhöz ragadt szegény koldusasszonyt, akinek esős, sáros időben, ha nem járhat az üzlete után, bizony még betevő falatja sem akad. Nem csekély meglepetést keltett hát a minap Potócsi Erzsébet megjelenése a rendőrségen, amint zokogva és haját tépve panaszkolta el, hogy meglopták, kirabolták, három ezer koronáról szóló takarékpénztári könyvecskéjét, melyet szalmazsákjában elrejtve őrzött gondosan, gonosz ember elrabolta. A rendőrség felocsudva meglepetéséből, csakhamar kiderítette, hogy a koldusasszony három ezer koronáját lakótársa, Erdélyi Józsa, foglalkozására nézve ugyancsak koldus, lopta el. Patócsi Erzsébetnek tehát megkerült féltve őrzött vagyonkaja, amde az ily jól jövedelmező üzletkéje pocsékká van téve. Mert ugyan ki ad filléreket olyan koldusasszonynak, akinek három ezer koronája van, most már köztudomás szerint, a takarékpénztárban? Most már a fehérvári utcagyerekek, ha koldulási körutjára kél Potócsi Erzsébet, bizonyosan így fogják gonyolni: „Gazdag koldusasszony, gazdag koldusasszony...”

— **Öngyilkosság a klinikán.** Budapesten az álló-uti belgyógyászati klinikán ma reggel öngyilkossá lett az egyik szolga, akit anyagi zavarai üldöztek a halálba. Ortutay Istvánnak hívták a szerencsétlent, aki Kassán született és most 52 éves volt. Kis fizetéséből nem tudta családját eltartani és ezért sokszor küzdött anyagi zavarokkal. Ez keserítette el annyira, hogy ma reggel öngyilkosságot követett el. Hét óra tájban bement az egyik kórterembe, a mely üresen állott és ott az ajtó sarkára felakasztotta magát. A mikor rábukkantak, már halott volt. Holttestét a klinika halottas kamrájába vitték.

— **A modern Arad.** Az idegen, ha valamely városba jön, első sorban annak üzleteinek külsője, berendezése után itél az illető város fejlettsége, modern előrehaladása felől. Arad ma már nem szűkölködik a világvárosba illő, diszes üzletekben s ezek sorában az első helyen áll a Guttman és Berger aradi férfi-divatárú cégnek az Andrássy-téri Lengyel házban levő impozáns, modern stílusú üzlethelyisége. A diszes helyiséghez alkalmazkodik a cégnek ur

divateikkekben, különlegességekben gazdagon felszerelt raktára.

— **Keresve-keresi minden ember a megbízható forrást,** ahol kifogástalan minőségű, szép formájú cipőt olcsón vásárolhat! Aradon ilyen forrás: Porter Vilmos Nagy Aruháza, a Szabadság-téren. Raktár és választék óriási. Minden egyes pár gondosan meg lett vizsgálva; a cipők nem veszítik formájukat soha. Könnyűségük feltűnő. Ajánljuk mindenkinek, hogy az Aruházat keresse fel, ott jól, gyorsan és ami fődolog, olcsón vásárolhat. Tíz koronás vásárlásnál minden vevő életnagyságu ingyen-fényképet is kap, csupán a papírkeretért térítendő meg 3 korona.

— **T. Üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Légberöpített bánya.

(A salgótarjáni dinamit-merénylet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 20.

A salgótarjáni kőszénbányában tegnap délelőtt szörnyű gáztejt történt. A bánya egyik munkása negyvenhét kilogramm dinamitot lopott s az egyik aknát az óriási mennyiséggel felrobantotta. A merénylet letartóztatták. Tettét nem tagadta s okul azt hozta fel, hogy bánya vezetőse rosszul bánt vele és társaival. Ez készítette a merényletre, amelylyel temérdek kárt okozott. Az eset részleteiről a következőket jelentik:

Tegnap délelőtt óriási dörrenés zaja rázkódattatta meg Salgótarján környékét. A dörrenés a harmadik faluba is elhallatszott. Az ablakok betörték, a házak szintén alapjukban megrendültek. Ijedten futottak ki az emberek az utcára és rettenetesen megijedve kérdezték egymástól, hogy mi történt.

Egyelőre senki sem tudta. Aztán jött, félig örülten, lihegve az első hírhöző:

— A Gusztáv-akna a levegőbe röpült!

Mindenki rohant futott a baglyasaljai kőszénbányához, amelyhez a tárna tartozik. Eleinte nem láttak semmit, csak óriási füstöt. A levegőt fojtó, rossz szag töltötte meg. Tanácskoztak, kétségbeeséssel álltak ott tehetetlenségükben az emberek és senkisért merete kimondani az iszonyú kérdést: volt-e valaki a bányában?

A füst lassan eloszlott. Kimeredt szemmel bámult a nép a tárna felé. Csak egy óriási romhalmaz látszott. Szerteszét kövek, kődarabok füstösen, piszkosan. Mindenki reszketve gondolt a hozzátartozóira, az asszonyok sikoltottak, jajgatás, kétségbeesés töltötte be a léget. A bánya részben beomlott. Ki lehet a romok alatt?

A bányafelügyelő is futást érkezett. Reszketve fogták közre: ki maradt a bányában? És a megkönnyebbülés sóhaja szakadt föl, mikor kijelentette, hogy rövid idő előtt elhagyta mindenki a tárnát, a bányászok elmentek déli munkaszünetjükre. Utközben hallották meg a dörrenést, ahogy indultak ebédre. Ha negyedórával előbb történik a katasztrófa, akkor ott vész a tárnában mindenki; s akkor családok sirathatják főtartójukat, kenyérkeresőjüket. Óriási szerencse, véletlen, az Isten kezemunkája, hogy nem így történt.

Aztán, lassan megtudták egy-egy újabb megdöbbentő részletet. A bánya ellen dinamit-merényletet követtek el, nem véletlen katasztrófa folytán repült légből. Valami megháborodott, vadul elkeseredett, eszeveszett gonosztevő műve ez.

Már azt is tudták, hogy ki a merénylő. Szabó Rezsőnek hívják és maga is bányász.

Öt perc nem telt el és Egry rendőrbiztos jelentette:

— Elfogtuk a merénylőt!

A nép meg akarta linchelni, kicsi hujja, hogy meg nem tették. Mikor a községházán vallatni kezdték, hogy hogyan tehette ezt, vallat vont és azt felelte:

— Boszuból tettem, mert rosszul bántak velem.

Később azt is kiderítették, hogy Szabó előre kigondolt terv szerint hajtotta végre politikai tervét. Napok óta készült rá. Feltörte a bányatársulat dinamitraktárát és negyvenhét kilogrammnyi dinamitot lopott ki belőle. Ezenfelül a bánya négy különböző helyéről tizen-nyégyezer gyutacsot lopott össze.

A dinamitot aztán a tárna három különböző helyén helyezte el és háromméteres gyújtószinórt alkalmazott. Tegnap délig várt ördögi tervének kivitelével. Embert nem akart megölni és mikor a bányát mindenki elhagyta, körülnézett: nem látja-e senki; egy pillanat és a három gyújtószinórt szempillantásnyi időközben gyújtotta meg. Aztán, biztos távolban meghúzódva, gyönyörködött nagyszerű művében.

Késő estig zarándokolt ki a város népe a romokhoz. Senkit sem bocsátanak a robbanás színhelyéhez közel, mert nem lehet tudni, nem történik-e újabb robbanás.

A vizsgálatot megindították és most azt nyomozzák, hogy az elvetemült gonosztevőnek nem voltak-e bűntársai. A városban óriási az izgatottság.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A védőbeszéd.

— A kieserélt felperes. —

Arad, szeptember 20.

Olyan pör sem volt még, a mióta a világ áll, mint az, amely most kacagtatja meg egész Németországot. Nürnbergben történt a dolog néhány nap előtt. Egy szegény szatócsot, a kinek Wurm a neve, beperelté becsületsértés miatt egy vevője, Kaufmann. Keddre volt kitzúve a tárgyalás, de félórával előtte Wurm ügyvédje meghalt. A szatócs, nehogy mulasztás essék a dologban, rohant egy másik ügyvédhez.

— Tessék azonnal jönni... Mindjárt kezdődik a tárgyalás. Az ellenfelem már ott lesz: gazdag, befolyásos ur, nehéz lesz ellene a küzdelem, mert a bíró jó barátja, de annál nagyobb a dicsőség...

— Mi a neve?

— Kaufmann.

— Jól van. Utközben majd elmondja a dolgokat.

A tárgyalásra éppen abban a pillanatban szólította fel a bíró a feleket, a mikor Wurm az ügyvédjével belépett.

— Itt vagyok!... Itt az ügyvédem, bíró ur!

Az ügyvéd nyomban elhelyezkedett és belefogott a védőbeszédébe.

— Tisztelt bíróság! Ha van igazság a földön és van elfogulatlan bíróság, melyet nem vezérel semmiféle érdek, vagy balfelfogás, úgy önök, tisztelt uraim, a kinek tiszta éleslátásáról valamennyien meg vagyunk győződve, lehetetlen, hogy tévedjenek ebben az ügyben, a melynek igazságaért én emelek szót a perben. Tisztelt bíróság!...

Az elnök: Tessék rövidebbre vonni a beszédét. Térjen a tárgyra.

Az ügyvéd: A tárgynál vagyok, tisztelt bíró ur... Ügyfelem egyike azoknak a ritka embereknek, aki előtt mindenki kalapot emel. Ki ne ismerné feddhetlen becsületességét? Az egész város tudja, hogy a mit ő mond, az maga az igazság... Tudják-e önök, uram, milyen ember ő? Egy szóval

megfelelek: ő ott volt Sedánál... Mint pelyhedző állu ifjú, aki alig volt képes még a fegyvert a vállán viselni: és hős volt! Hős, akinek...

A bíró: Tessék kérem a tárgynál maradni, vagy megvonom a szót.

Az ügyvéd: Nem ecsetelhetem eléggé ennek a derék férfinak a jellemét, amit élénken sajnálók, mert akkor világosabban látnák önök, tiszteit uraim, milyen hitványság volt őt, ezt az érdemes hazafit, megsérteni, Megsérteni a legszentebbjét: a becsületét! Es ki sértette meg? Egy írni-olvasni, hát még gondolkodni alig képes, közönséges szatócs... Egy semmiházi...

A bíró, a hallgatóság mind felpattantak egyszerre. Oriási zaj. A szónok elhallgat.

A bíró: De hiszen ügyvéd ur, most Kaufmannt védi, a felperest!

Az ügyvéd: Természetesen.

Altalános hahota.

A bíró: De hiszen őnt Wurm alperes nevezte meg védőjének.

Az ügyvéd: Wurm?!... Oh, bocsánat. (Szónok ki pózba vágja magát.) Tisztelt bíróság! Ügyfelem, ez a derék, szegény ember, a kinek becsülete...

A bíró: Elég. Megvonom ügyvéd urtól a szót. Halljuk a felperest.

Rövid tárgyalás után a bíró száz márkára ítélte Wurm alperest.

A mi ezután történt, az klasszikus volt. A szatócs odaugrott az ügyvédjéhez és kétszer hatalmasan arcul ütötte.

— Kaufmann?! Kaufman?! — ordította Wurm a művelet közben s az egész terem kacagott. Még a bíró is megfellebbezett méltóságáról és velük kacagott.

Az ügynek még folytatása lesz,

§ Staudingert elítélték. A laibachi törvény szék ma fejezte be Staudinger Miksa bűnpörének tárgyalását, a mely ügy tudvalevőleg báró Wallburg Ernő ügyével van összefüggésben. Báró Wallburg Ernő ellen ugyanis bűnpört indítottak tavaly annak a gyanunak az alapján, hogy a báró részese egy Staudinger Miksa nevű ember anyakönyvi hamisításának, amelylyel a báró anyjának, Skublics Laurának néhai Ernő főherceggel kötött morgantikus házasságát akarta igazolni s ezen az uton a főherceg hatmillióshagyatékát megszerezni. A báró Wallburg ellen indított eljárást hamarosan beszüntették, mivel semmi bizonyíték sem volt bűnrészsége mellett. Staudingert azonban fogva tartotta a laibachi törvényszék s most tartotta a főtárgyalást a pörében. Ma már meghozták az ítéletet is. Mint egy táviratunk jelenti, Staudingert a hamisításban bűnösnek mondta ki a törvényszék s ezért négy hónapi fogságra ítélte.

§ A Blaschkovics-pör. Ma délelőtt 11 órakor hirdették ki Blaschkovics és társai pörében az ítéletet. A tizenegy vádlott közül tízet fölmentettek, közöttük Blaschkovicsot, az egyik vádlottat pedig idegen vagyon szándékos megrongálásával elkövetett nyilvános erőszakosság bűntetteért egy évi súlyos börtönre ítélték. Az államügyész semmiségi panaszt jelentett be. A vádlottak lovább is fogságban maradnak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az olasz borok ellen. Az a mozgalom, amely a székelyhídi kerületből indult meg, az országban élénk viszhangra talál. A törvényhatóságok egymásután sorra felemlik tiltó szabványokat az olasz borvám klauzula miatt s a magyar borok, szőlőtermés megvédését követelik a kormánytól. Most újabban Szatmár-Némethi közgyűlése határozta el, hogy önálló felirattal támogatja a székelyhídi akciót.

— Az acéltröszt. A Morgan által alakított acéltröszt, mely az Egyesült-Államok egész acélttermelését monopolizálja, példátlan nyereséggel dolgozik. A „New York Herald,” jelenti, hogy a tröszt, melynek tudvalevőleg a nálunk is járt Schwab az elnöke, ez évi július havában 12 és fél millió, augusztus havában pedig 12 millió dollár tiszta nyereséget ért el. Ebből a 24 és fél millió dollárból egyedül Morgant 5 millió dollár illeti.

— Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségekről tesz jelentést: Vass Károly szabó, Budapest. — Guthard V. kereskedő cég, Szeged. — Strasser Valpurga Salzburg. — Lipmann Hicile Stanislaw. — Maurer Salamon Tarnow.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 20.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv jó. Sziárd Irányzat mellett 26.000 métermázsa került forgalomba, 2 $\frac{1}{2}$ —5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonafélék kedvezők, zab 5 fillérrel drágább. Időjárás hűvös.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	6.94—6.95
Buza 1903. áprilisra	7.17—7.18
Rozs októberre	6.18—6.19
Rozs 1903. áprilisra	6.30—6.31
Zab októberre	5.68—5.69
Zab 1903. áprilisra	5.96—5.97
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.57—5.58
Káposzta-repce októberre	11.35—11.45

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	6.89—6.90
Buza 1903. áprilisra	7.14—7.15
Rozs októberre	6.15—6.16
Rozs 1903. áprilisra	6.30—6.31
Zab októberre	5.66—5.67
Zab 1903. áprilisra	5.95—5.96
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.58—5.59
Káposzta-repce októberre	—

Zárlat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	687.50
Magyar hitelrészvény	730.50
Lezámitolóbank részvény	461.—
Ríma-Murányi vasmű részvény	497.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	714.25
Közuti vasut	625.—
Városi villamos vasut részvény	330.—

KÜLÖNFÉLÉK.

□ Nyershusevő magyar. Csizmadia Ferenc paraszt ember, aki a jakabfalvi uradalom és Bihar-Diószeg között a levelhordói teendőket végzi, különös gyomrával a környék csodálatát vívta ki magának. Megállott Bihar-Diószegen a mézárások előtt, kiméretett magának egy jókora adag nyers húst és hozzálátott a lakmározáshoz. Az ámuló kérdezősködőknek elmondotta, hogy ő mindig nyers húst evett és más táplálékot soha. Lehetőleg frissen és véresen költi el a pecsenyét. A nyers májat, fagygyut és szalonnát mint csemegét eszi s mind ezt kenyér, só és paprika nélkül. Csizmadia dicsekedve emlegette, hogy nem is volt beteg egy napig sem.

□ Dedikáció Kossuthnak. 1848. legelején fejezte be Doppler Ferenc *Ilka* című operáját. Ez a német származású muzsikusként, ki akkor fuvalás volt az Opera zenekarában, rajongó áhitattal hallgatta Kossuth Lajos beszédeit, noha alig értette minden harmadik szavát. Mikor elkészült az operája, elhatározta, hogy azt Kossuthnak dedikálja. Ebből a célból kivőn diszpéndányt nyomtatott s a második lapon kaligrafikus betűkkel ott diszlett:

Tekintetes

Kossuth Lajos követ urnak

hódoló tisztelettel

A szerző.

Mire azonban ez a litografált példány elkészült, a szónoklatot ágyudörgés váltotta föl, s a tekintetes követ ur nagyméltósága, sorsintéző miniszter volt. Az idő akkori forogtagában Dopplernek nem is volt többé alkalma a dedikált példányt átadni Kossuth Lajosnak. A szöveggel ellátott zongorakivonat a Nemzeti Színház könyvtárába került. Már jókora porréteg borította, mikor Erkel Ferenc előkereste. A mester ugyanis az ötvenes években zongoraoktatója volt Albrecht királyi herceg leányainak. Egy

alkalommal Matild hercegnéasszony, ki röviddel rá megégett, magyar toborzó notákat akart betanulni. — Erkel Ferenc elhozta neki az *Ilka* operát, melynek friss, eleven tempójú toborzót a mostani operalátogatók is jól ismerik. Éppen a Kossuthnak dedikált példány került Albrecht királyi herceg házába. Mikor a hercegnéasszonyok lapozni kezdték, Albrecht is a zongorateremben volt. Érdeklődni látszott a zenemű iránt s észrevette, hogy egyik leánya a második lapon valami eltakar a könyökével: a dedikáció. Mikor másnap is elővették, meglepetéssel tapasztalták, hogy az első és második lap hivatalos ostyabélyeggel le van ragasztva. Maga Albrecht királyi herceg ragasztotta le, hogy udvarképessé tegye a zongorakivonatot.

□ Uralkodók furcsaságairól cseveg egy angol lap. Lehet, hogy nem egészen igaz, amit mesél, de mulatságos. Edvárd királynak az a mániája, hogy mindenkit megmérlet. Minden kastélyban van egy önműködő mérleg, melyen minden vendéget megméri akkor is, mikor jön és akkor is, mikor elmegy. A király vendégei rendszerint nagyobb testi súlylyal hagyják el a kastélyt, jeleül annak, hogy a király konyháján jól táplálkoztak. Alexandra királyné csak a fényes pénzeket szereti. Ami a tárcájába kerül, akár arany, akár ezüst, előbb fényesre csiszoltatja. A cár nem tud más lepedőn aludni, mint amelyet a legfinomabb vászonból külön neki készítettek és mielőtt lefekszik, sohse mulasztja el megnézni, hogy henn van-e a lepedőben a monogramja. Amikor Complégneben Franciaország vendége volt, komornyikja fölturta a cár részére gyönyörűen behuzott ágyat, hogy a lepedőt a cár saját lepedőjével kicserélje.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. M. Arad. A magy. kir. államvasutak igazgatóságához kell intézni a folyamodást, mert a szóban forgó vasut az államvasutak kezelése alatt lesz. Mentől előbb folyamodik, annál jobb.

I. E. Sopron. Nagyon messze esik tőlünk; ajánlatára nem reflektálhatunk.

M. L. Ada. Ezek a dolgok nem ütnek meg a mi lapunk mértékét. Kéziratok visszaküldésére nem vállalkozunk.

F. V., körjegyzőség. Magyar vörös-kereszt sorsjegye nem nyert.

Probst Károly és Társai cég nagy női kész confectio, divat-kelme, divat-selyem és kelengye áruház ARADON.

Őszi és téli ujdonságok jelentése.

Külföldi bevásárlónktól azon jelentést vettük, hogy z eddig megjelent ujdonságok specialitásaiból, melyek leginkább selyem és gyapjú kelmékből állnak, egy szép csoportot már utnak indított cégünk számára, nemkülönben néhány angol costum modellet, melyek az új szabást fogják mutatni, salonunkban lesznek megtekinthetők.

Fantasia blouse selymek, francia és angol divatkelmek, francia flanelok, fehér és mintás velerek, fekete divat és gyászszövetekben rakárunk jelenleg oly gazdagon van felszerelve, hogy bátran vetélkedhetünk a külföld nagy piacával, a mellett áraink olcsósága kizár minden versenyt.

Kívánatra terjedelmes minta-gyűjteményrel a legnagyobb készséggel szolgálunk.

A nagy közönség kegyes pártfogását kérve vagyunk

Mély tisztelettel

Probst Károly és Társai.

Révész Nándor

könyv-, zenemű- és papirkereskedése

Arad, Szabadság-tér 20. sz. Telefon 265.

Minden könyv-ujdonság raktáron van!

Alkalmi könyvvételek! + Nagy zenemű raktár!

A legújabb és legdivatosabb zeneművek megjelenés után azonnal kaphatók.

Zenemű-sláger: Nem látta a kis Kohnt?

Levélpapírok dobozban 20 fillértől.

Üzleti könyvek leszállított árban!

Képes levelező-lap ujdonságok!

Kossuth Lajos

művészi kivitelű arcképe (70/52 cm.)

40 fillér.

Kossuth-émlékérmek.

Olcsó árak! Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Iskolai kellékek óriási választéka.

CSARNOK.

Jegyzetek

az aradi vár ostromáról.

Irta: **Galsai Kovács Ernő,** (7)
1848-49. honvéderősnagy.
(Polytatis.)

Az ostrom kezdete.

Ezen nap este épp olyan volt, mint a legnap. Esett az eső és fújt a szél, a mi vállalatunkra előny volt.

A zászlóalj Uj-Arad főutcáján lett kiállítva készenlében. A honvédek közt paprikával telt töltények osztattak ki, azon esetre, hogy a kazamata-ablakon belőjjenek avval és a paprikapor az ellenség szeméi közé szórassék.

Későbbben én Máriássy lakására mentem, mely az uradalmi épület első emeletén volt, a dolgok után nézni.

Itt nála, mint rendesen, nagy társaságot találtam, köztük Wisoczkyt és Zikót, a mi őrnagyunkat, kártyaasztal mellett, makaót játszaní, a mi Máriássynak mindennapi foglalkozása volt!

Egy darabig néztem őket, míg egyszer Máriássy felkelt az asztaltól. Én hozzá léptem és beszélgetésbe ereszkedtem vele a vár bevétele módozatáról és megszólítottam, ismertesse meg velem tervünk kivitelét.

Azt felelé: no jó, majd megmutatom.

Erre bementünk a mellékszobába, hol az asztalon a várnak egy részletes nagy tervrajza volt kiterítve s mellette égő gyertyák, annak megvilágítására.

Elmondá, hogy felhasználva a várbeliek vigyázatlanságát, a rossz időjárás, a szél és eső hozzájárulva, hidat állított a vár gláciáról a fedett út felett. Onnan egy másikat egy lünette sánc müre, s onnan pedig a Ravelin sánc müre s mindezeket a várbeliek nem vették észre és ha azon leszünk, a várba akadálytalanul bemehetünk. Most tehát csak a jelzést várja s akkor utnak indulunk.

Erre megnéztem a vár tervrajzát és azon észrevételt tettem neki, hogy ha mink a Ravelinen is leszünk, még nem fogunk a várba juthatni, mert amint én a vártervrajzokat ismerem, a bejárat a Ravelinből a várba fedett utat mutat; melynek kapni a várba még eltorlaszolja is fognak lenni. Es hogy is tételezhető fel a várbeliekről, hogy azok egy általa elhagyott és nem védelmezett külső erődítményből a várba nyílt bejáratot hagynának, — ha olyan lenne is, azt mindenesetre eltorlaszolja!

Erre ő rámnézett kicsinylőleg és azt mondta: „Ej, mit értesz te ahhoz!” Ott hagyott engem és bement a kártyázókhoz, a játékot tovább folytatni.

Amint én láttam, hogy ő a tervrajzhoz nem ért és még nem is hagyja magát figyelmeztetni: bizalmam a vállalatunk sikeréhez azonnal elenyészett; a mit, sajnos, a következők igazolnak is.

A sok ácsorgás után már reggeli 5 óra felé volt az idő, midőn a jel megadatott az indulásra.

Elől mentek az 58-ik zászlóaljbeliek a Maros mellett a vár felé, kiknek feladatuk volt az ostrom alatt Arad felől lármát csapni, a várbeliek figyelmét arra vonni, míg a többiek Uj-Arad felől fognak a várba nyomulni.

A többi csapatok pedig Uj-Aradról, Zsigmondházánál az országutól letérve, a réteken keresztül a várnak mentek és pedig Máriássy vezénylete alatt, a székelemek, a lengyelek és a békesi önkénytesek és utoljára a 30 ik zászlóalj.

Azonban ezen előnyomulásunk alatt a kóromsötétségben, már is zavar támadt, mert mire a zászlóaljunk a réten szétszórt, levágott fákön keresztül hatolt, az előtte haladt csapatok nyomát a sötétségben elvesztette és nem tudtunk merrefelé fordulni.

Igy tapogatóztunk a sötétben, míg mi a várnak Arad felőli oldalára jutottunk, a várkapu irányában.

El is értünk minden zaj nélkül ezen az oldalon a vár árkaikhoz, a hol minden a legnagyobb csendben volt, a miről tudtuk, hogy a várbeliek a mi megtámadási tervünkről mit sem tudnak. De itt már tovább nem mehettünk, mit csináljunk most tehát? A tanácsalanságban minden százados századával másfelé ment keresni a többi csapatokat. Én azonban a századdal megmaradtam a várkapuk irányában.

Erre nem sokára, tőlünk jobbra, a midőn az ostromra szánt előcsapataink észrevétlenül feljutottak a ravelin bástya fokára, és azt gondolták, hogy ők már a várban vannak, elkezdtek kiabálni: Eljen a magyar! Eljen a magyar! s kilőtték fegyvereiket!

Balra meg tölem az 58-dik zászlóalj, tervszerint, pokoli ordítást vitt véghez.

Ezt hallván, megőrültünk, hogy a mieink csakugyan a várban vannak és vártuk, hogy mikor jönnek a mieink arra a bástyafokra, a mely alatt én a századdal álltam.

Ezután a puskaropogás folyvást tart.

No, gondoltuk, a mieink már a vár belsejében harcolnak.

Azonban egy idő múlva látom, hogy az előttünk levő bástyafok emberektől élénkülni kezd.

Gondolkoztunk, hogy ugyan, ezek a mieink lennének már? Midőn egyszerre egy nagy vilámlás történik azon s utána a második, harmadik és hull reánk a kártyács golyó zápor.

Ejnye, gondoltam, ti szemtelenek, hát nem is tudjátok, hogy a magyarok a hátatok megett már a várban vannak; majd mindjárt kikaptok ti hátulról a mieinktől, s e feltevéssel századdal a Maros partján levő vámház romjának a falai mögé húzódtam.

Az volt a szerencsénk, hogy még egészen sötét volt és az ellenség bennünket itt nem látott, melynél fogva csak taláalomra lőttek minden felé.

Azonban gyanítván, hogy a vámház falai megett is lehetnek honvédek, hatalmasan lövődöztek az előttünk levő falakra, törték a falakat az ágyugolyók, úgy, hogy mi egészen tele lettünk szórva faltörmelékkel, de azért bennünk kár nem történt,

Igy mult az idő, de nekem már gyanusnak fokon a hogy a vár ágyui más bástyákról is kezdenek dörögni, és az előttünk álló bástyafokról várbeliek egészen nyugodtan ágyuznak is.

Ezek még mindig nem tudták, hogy mi itt lapangunk a vámház falai megett s mellettünk meg az 58. zászlóalj.

Ha a várbelieknek ekkor eszükbe jut a várkapun kitörni az ostromlókra, ugyancsak megjárták volna, mert nem is gyanították, hogy mi ott most kényszerülve lesben állunk.

(Folytatása következik.)

Kerpel Izsó

50,000 kötetes
kölcson-könyvtárába

Telefon-szám: 407.

Aradon, Átél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

A következő ujdonságok érkeztek:

Magyarban: Nagy Ig.: Torzképek, Budayné: A négy Yve herceg, Udal: Két anya, Caje-nello: Udv a szerelemben, Sas E.: A férj halála után, Lic.: Elefogytiglan elítélve, Cs. Gruits: A gyámleány, Buday: A reformátor, Koch: Ném fia, Harmath: Szentek és bolondok, Abonyi: A pávlínei csoda, Szikszay: A remete regénye, Brády: Két feleség, Currer Bell: Yave Cyre, Saumere: Az amerikai unokaöcs, Szentkláray: Uti képek, Krudy: Üres a fészek, Harmath: Az ikrek, stb. stb.

Németben: Schlichtergroll: Die Hette v. Klewan, Taylor: Auf Harmeshause, Kohn S.: Gabriel, Sacher M.: Grausane Frauen, Hyan: Lumpengesindel, Raimund Golo: V. Hand zu Hand, Sienkievicz: Am lichten Gestade, Gorki: Orlov u. seine Frau, Gersdorf: „Nein“, Berkov: Die Unbegehrten: Der rechte Erbe, Rovetta: Das Idol, Mauret: Die Studentin, Lescott: Micheleite, Savage: Die gefangene Prinzessin, Sales: Beaulieu, Lanken: Ein neues Geschlecht, Orzesko: Der Australier, Pont-Vest: E. vornehme Ehe, Benedek: Anna Huszár, Flenning: Vom Sturm getragen, Lantang: E. schöne Frau, Bülow: Ohne Herz, Paura: Irmengande, Memini-Mario, Cherbuliez: L. Psolski, Harte: G. Conroy, Edwards: Lea, Montepin: D. rothe Hexe, Stead: D. rothe Mann

Francia és angolban igen sok ujdonság!

Havi kölcsöndíj 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként 8 fillér.

A tanuló ifjúságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek ujak és tiszták.

Vidéki bérliők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

Ugyan e cég ajánlja a közönség szives figyelmébe Andrassy-tér 20. sz. alatti könyvzenemű- és papirkereskedését, a melyben rendkívül előnyös alkalmi vételek eszközölhetők könyvek és hangjegyekben. Minden zenemű-ujdonság zaktáron. Átjátszott hangjegyek félárban. Üzleti könyvek kitűnő minőségben és igen jutányos árakon. Képes levelező lapok nagy választékban. Tanszerek minden iskola részére. Egész könyvtárak és egyes, bármely nyelvű könyvek, valamint átjátszott hangjegyek vétele és eladása.

Az izr. ünnepekre való

„makzörök“

óriási választékban!

Üzleti telefon 385. sz.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Bukdácslás — sötétben.

A mióta a minoriták új temploma épül, Arad legforgalmasabb pontján, az Andrassy-utl korzón, sötétségben bukdácslunk, mihelyt egy kissé beállt a szürkület. Az ideiglenes bódék és a deszkafal közt, a hol egyébként is meg van szükítve az út s gerendák bőségesen fedik az aszfaltot, nem ég lámpa, nincs világosság s így az esti órákban veszélyes ott a járás-kelés: Miért nem tesznek egy-két lámpát ebbe a veszedelmes sítátorba?

Egy sétáló.

* Az ezen rovat alatt közlöttekert nem vállal felelősséget a szerkesztő.

NYILTTÉR.*

Egy bank-ügynök üzemel.

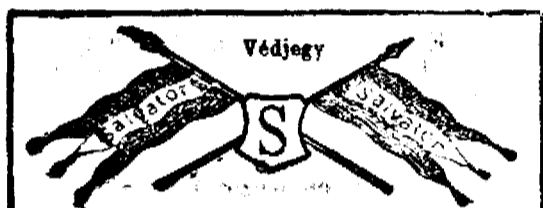
Almás, szeptember 20.

Az aradi *Victoria takaré- és hitelintézet* tek igazgatóságának figyelmébe ajánlom az alábbi botrányos ügyet:

Egy jelenleg alkalmazásban levő állami tanító, aki a nyári szünidő alatt községünkben tartózkodott, szüleinél, — *Novák Kornél* ugyan-csak itteni felekezi tanítóval egyetemben ez-előtt körülbelül két hóval egy alcsilli vásáron segédkeztek állatokra szóló igazolványok készítésénél. A vásár elmúltával fentjelzett állami tanító nyilvánosan kinyilatkoztatta, hogy *Novák Kornél* ur *eltulajdonított a befolyt pénzből egy bizonyos összeget*, ezt a súlyos vádat ő annyiban is hagyta.

Eme tényt azért hoztam fel, mivel *Novák Kornél* ur az *aradi Viktoria banknak* teljhatalmu megbízottja községünkben s azt hiszem, ha a bank tek. igazgatóságának ez uton is jut tudomására fent jelzett megbízottjuk jelleme, nem fogja a községünkbeli szegény népet az ő kénye-kedvére továbbra is bízni, mert a bank tek. igazgatóságának rövid vizsgálata után sok minden jutna napfényre, ami által a bank saját anyagi érdeke is szenved.

Többek nevében:
Egy almási polgár.

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,

a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatásu.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyvíz és diaetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsza, máj- és vese izgatási tünetekben vagy húgy-savas vesekövek és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ártalvizkereskedésekben és gyógyszerárakban.

• A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

532

Régi magyar könyveket
és egész könyvtárakat

a legmagasabb áron vásárol

Szelinski György

os. és kir. egyet. könyvkereskedése

és antiquariuma

Wien, I., Stefansplatz 6.

Ma vasárnap a „FEHÉR KERESZT” SZÁLLODA NAGYTERMÉBEN

terített asztalok mellett
utolsó nagy

családi nevető-estélyt

tart 10 tagu jeles társulatával, a híres
humorisztikus bűvészkomikus és mimikus

Sauerteig Morelli,

a 99 arcu ember, ki fél arcával sir, a má-
sik felével nevet.

A mai műsorból különösen kiemelendő:

A táncoló csontvázak.

Belépti-díj 1 korona. Karzat-ülőlhely 60 fillér.

Kezdeté 8 órakor. 1619

Nagyérdemű közönség!

Midőn Aradváros műpártoló közönségétől elbűcsű-
zom, nem mulaszthatom el megköszönni azon szives párt-
fogást, melyben engemet és társulatomat méltatni szive-
sek voltak. Kérem az egek Urát, hogy még számos évig
éltesse Aradváros nemesszívű közönségét!

Szives pártfogást kér a búcsú előadásra

tisztelettel:

Sauerteig Morelli.

Ajánlunk

ipar és háztartási célokra rostált darabos

bükk-faszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva kétszer mosott,
valódi porosz

kovács kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan
fűtő-kőszén

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

gáz pirszen-kocsz

100 kiló 4 kor. 40 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végezt felnap időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Ajánlunk: E víz kőszemből a bor savát és az italnak
valódi kellemetes, ingerlő mellékízt ad, annálkül, hogy
nem felébredve tartandó.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és
ünnepnap d. n. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint
helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg
küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidékre több rőfös- és vegyesáru segédet, a kik a
magyar és román nyelvben jártasak.

Vidéki mezővárosba

a) rövid-áru és a szövőpamut-szakmában tel-
jesen jártas segédet

b) kézműáru-segédet

c) fűszer- és vegyes áru-segédet.

Mind a három állásnál a magyar német és román
nyelv ismerete szükséges.

Vidéki rőfös és női divatáru-üzlet részére intelligens
ügyes segédet, a ki a magyar, német és román nyelvben
jártas.

Vidéki rövidáru üzlet részére ügyes fiatal segédet.

Vidéki rőfös- és divatáru-üzlet részére fiatal ltr.
segédet, a ki egyéb szakmában vagy a kirakatrendezésben
jártas, előnyben részesül.

Vidéki vasáru-üzletbe e szakmában teljesen jártas
németül beszélő és író segédet, a fűszer-áruszakmában is
jártasak előnyben részesülnek.

Vidéki fűszer, anyag- és festék áru-üzlet részére,
október 1-re a magyar, német és román nyelvben jártas
segédet.

Vidéki városba, rőfös- és vegyes áru-üzletbe vegyes
segédet, a ki a román nyelvet bírja.

Vidéki vegyes-áru üzlet részére szakképzett, keresz-
tény segédet, a ki a magyar, román és tót nyelvben tel-
jesen jártas.

Ajánlunk:

Pénztárkezelésre vagy egyéb irodai teendőkre, kép-
zett női alkalmazottat.

A rövidáru férfidivat szakmában jártas, kirakatren-
dező, 25 éves segédet, a ki vidéki városokban működött.
Szesz bor- és terményáru-üzlet részére e szakmában
működött raktárnokot.

Volt aradi idősebb kereskedőt, írásbeli, könyvelési
munkálatokra, vagy üzleti megbízásokra.

A vas- és fűszeráru szakmában jártas, vidéki üzle-
tekben működött, németül és románul tudó fiatal se-
gédet.

A liszt és termény szakban sok évi gyakorlattal ren-
delkező, intel. szakképzett fiatal embert.

Fűszer- és vegyesáru üzletek részére több ügyes
románul tudó segédet.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve-
lőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfe-
lelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.

Mindazon alkalmazottakat, a kik a kör útján állást
kerestek, a még mindig állás nélkül vannak, föl hívjuk, hogy
a kör titkári hivatalánál akár a hivatalos órák alatt sze-
mélyesen, akár levél útján mielőbb jelentkezzenek.

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 20. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 115
korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban
118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100
liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12:80—13— korona mmásánként.

NAPIREND.

Szeptember 21. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Máté
apostol. — Protestáns naptár: Máté apostol. — Görög-
keleti naptár (szeptember 8.): Kiszasszony napja. — A nap
kél 5 óra 30 perckor, nyugszik 5 óra 42 perckor. — A
hold kél 7 óra 45 perckor, nyugszik 9 óra 36 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szardán és szom-
baton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és
pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepn-
apokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége mellett
Hésterem.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra
küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjá-
rás várható: Derült, száraz.

Szeptember 21. Az aradi atletikai klub football mér-
kőzése Temesvárott. — A jökedy asztaltársaság közgyü-
lése és Kossuth-ünnepélye este 7 órakor (Schriffert-von-
degló. — Az aradi torna egyesület kirándulása a milovai
 völgybe. — Az aradi kerékpár klub falka-vadászata.

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére VOJTEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 1985

Női- és gyermek posztó-kalap kiállítás!

Erdemes a megtekintésre!

Pártoljuk a helyi ipart!

Saját készítményem.

Legújabb divatu őszi és téli kalapok nagy raktára.

Bittenbinder Konrad

kalapos

ARAD, Deák Ferencz-utca 42., a Fehér Kereszttel szemben.

Jó izlés, szép munkáért és újdonságért 1901. évi kiállításon első érmmel és díszoklevéllel kitüntetve. — Elfogad az őszi és téli idényr.

férfi-, női- és posztókalapok teljes átalakítását

a legújabb divat szerint. Tisztítás és festés minden színben elfogadtatik. Női kalapok minden színben és formában kaphatók. Ugyiszintén női kalapok izléses feldíszítése jutányos áron. Kész leány gyermek kalapok nagy választékban. Fiu-gyermek posztókalapok 60 krtól feljebb. Czilindervasalás azonnal eszközöltetik és javítások elfogadtatnak. — **Egy finom selyem-czylinder 4 frt 50 kr.**

Vasárnap 9 óráig látható.

Minden vevő fényképkezdményben részesül.

Megérkeztek

a legújabb divatu

fiu gyermek és leány

kalapok! sapkák!

a vadászati idényre fegyverek!

Táskák és töltények.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz“.

ARAD, Templom-utca sarkán.

Óriási választék 1 koronás nyakkendőben.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT.**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmaknál, rheuma, köszvény, szivelzsirosodás, vörsegyénység, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.

Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villámfény-, moor-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamozások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage.

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Egyedül valódi angol

THIERRY-féle BALZSAM.

Egészség-rendőrileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelem-törvényi minta-védelem alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használ: 1. Hasonlíthatlan hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeinél; enyhíti a hurutot és megszünteti a kiköpést, eltávolítja a fájdalmas köhögést s még ilyen idült bajokat is meggyógyít. 2. Kitzinó hatása van torokgyulladásnál, rekedtség-nél, a nyak bármely bántalmánál stb. 3. Alaposan megszüntet minden lázt. 4. Meglehetően gyógyítja a máj, gyomor és a belek minden betegségét, különösen gyomorgörccsöt, kólikát és hasragást. 5. Gyenge hashajtó és vér-tisztító hatású, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és buskomorságot, erősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitzinó szolgálatot tesz fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpenésznél, minden fog és szájbanál, megszünteti a felhígogást s a száj és gyomor rossz szagát. 7. Kitzinóleg kitünő gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orbáncra, pattanások, füstök, szemölcsök, égési sebekre, megfagyott tagokra, rüh, kősz s kitzinósekre, felpatogzott és érdes kezekre stb., megszünteti a fejtájt, zúgást, szakgátást, köszvényt, fülfájást stb. Jól vigyázzon mindenki a fenti zöld apácá-védjegyre. — Hamisítás ellen a legbiztosabb módszer a gyárból való direkt megrendelés. A szállítás csakis a szabadalmazott eredeti dobozokba: 12 kis vagy 6 dupla üveggel történik. Ausztria-Magyarországi minden postaállomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona, Bosznia és Hercegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona 60 fillér, 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. — Szétkötés csak a pénz előre beküldése vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kitalás még a legrégibb sebeknél is a

Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi

Centifolia-kenőcs

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is elkerülhető és utóérhetlen ugy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. A valódi Centifolia-kenőcs használható: gyermekágyas fájó mellére, tejfolyás megakadásánál, mell-megkeményedés, orbáncz, minden idült bajoknál, sebes lábak vagy tagokra, sebek, sófolyás, dagadt lábaknál, sőt csontszűrés is: ülés-, szúrás-, vágás-, zúzás- és lövebeknél; minden ideges anyag, mint: Gyog vagy faszilánk, homok, serét, tövis stb. kiszívására; mindenféle dagadások, kelések, támadások, pokolvar, sőt rákbajnál is; gilisztá ellen, körömméreg, pörpénés, sebes lábak, mindentéle égési sebek, fagyos tagok, a beteg fekvéstől fáradt tagjaira, nyakdagana, a vér betegségei, fülfolyás, gyermek-óvvar stb. bántalmak ellen. Két tégelynél kevesebb nem küldetik; a szállítás csakis az árnak előleges beutalása vagy utánvét mellett történhetik. Két tégely ára szállítóvallel, portó és csomagolással együtt 5 korona 50 fillér. Számtalan elismerő-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden tégelyre a főm védjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Prograd“ betegeket legyen.

A gyógyhatásukban utóérhetlen eme két szer a romlásoknak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg, minél régebbiek, annál jobbak és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenvednek és azért bármely évszakban szélküldehetők. Legtöbbszörre már az orvos megérkezéseig is segítenek, nagyon természetes, hogy sohasem szabad hamisítványokat, vagy pedig más értéktelen és hatás nélküli, ugynevezett pótszereket használni, amelyekért a pénzt hiába dobják ki, hanem csakis ezen két régen jónak elismert, valódi, olcsó, megbízható és mindamellett teljesen ártalmatlan világhírű szer kell vásárolni, amelyeket minden családban minden előfordulható esélyre készletben kell tartani. Ahol pedig ezen szerék a valódiság minden kellékével ellátva nem volna kaphatók, úgy kérjük azokat közvetlenül

Thierry (Adolf) gyógyszerészéknél Limited „Schutzengel Apotheke“ Prograd bei Koblitz-Sauerbrunn megrendelni.
Közponi raktár: Budapest Török J. gyógyszerárban, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerárban, Bécsben C. Brady gyógyszerárban. 1981

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZÖRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világba elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massazsához használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battányán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Pálotán: Nagy Albert, Csernádn: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földeskon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonezon: Molnár István, Gyorokon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-ágotán: Fejes Lajos, Kurticsen: Hackenberger László, Medgyesszegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskázán: Szabady Viktor, M.-Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzéros Adám, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Símándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauerler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárjaiban.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága

Aradon,

Vörösmarty-utca 1. szám.

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Óriási választék, meglepő olcsó árban!

Hirdetmény.

Az aradi izr. hitközség t. tagjai a f. é. szeptember hó 1-én tartott Kultus-bizottsági ülés következő határozatairól értesítetnek:

1. A főünnepeken a zsinagógába a bemenet csakis beléptijegyek előmutatása mellett engedélyeztetik.
2. Azon régebbi intézkedés, mely szerint egy imaszék legfeljebb 2 személy által használható, újra hatályba helyeztetik.
3. Minden imaszék-tulajdonosnak és bérlőnek két példányban kiállított imaszék-jegy kézbesítettik, a melyek azon személyek által, kik az ott megjelölt imaszéket használni akarják, a zsinagóga előcsarnokában levő e végett megbízott közegnek előmutatandók.

4. Hogy mód és lehetőség nyujtassék minden helybeli izraelitának a főünnepeken ájtatoskodnia, az eddigi 2 pótimaház mellett mint tavaly, úgy az idén is még egy harmadik is rendeztetik be, é. p.

a) a Boczkó-utcában az „Arany csillag“-hoz címzett épületben Reinitz Mayer ur,

b) a Bocskai-téri izr. leányiskola helyiségeiben Weisz Adolf ur és

c) a „Központi szálloda“ földszinti nagytermében Weisz Bernát ur vezetése alatt. Mindhárom pótimaházban gondoskodva van az istentisztelet méltó megtartásáról.

5. A zsinagógában levő s a hitközség tulajdonát képező imaszékek bérbeadása az e célra kiküldött bizottság közreműködésével f. évi szeptember hó 21-én veszi kezdetét. A jelenlegi bérlők, ha bérben birt imaszéküket tovább is megtartani óhajtják, az imaszéki jegyeket az előjáróság által meghatározott bérletdíj lefizetése mellett f. é. szeptember hó 26-ig a hitközség jegyzői és pénztári hivatalában a hivatalos órák alatt átvehetik. Szeptember 28-án az eddigi bérlőknek előjoga megszűnik és azon imaszékek, melyekre nézve az eddigi bérlők nem intézkedtek, azon naptól fogva másoknak fognak bérbe adatni.

6. A pótimaházak imaszékeinek bérbeadása az alulírott alelnök irodájában eszközöltetik, hol a jegyek kiváltása f. é. szeptember hó 21-én a bérletdíj előzetes lefizetése ellenében kezdődik.

7. Azon templomi imaszék tulajdonos, ki imaszékét bérbeadni kívánja, köteles azt a bérlő nevének közlésével legkésőbb az újévi ünnepet megelőző három nappal a hitközség jegyzői hivatalában bejelenteni.

Arad, 1902. évi szeptember hóban.

Az aradi izr. hitközség előjárósága

Kohn S. N.,
elnök-helyettes.

1640

Globus-
tisztító kivonat

1905

jobban tisztít, mint bármely tisztítószer.

NEUMANN ANTAL
zongora-készítő és hangoló
Arad, Batthyány-utca 10. sz.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy

zongorakészítő és hangoló iparomat

ismét sajátkezüleg a legnagyobb figyelemmel vezetem. Legfőbb célom oda irányul, hogy a t. közönség becses megelégedését kiérdemeljem.

Zongora-hangolások, javítások, burozsások, bőrzéssek a legfinomabb szarvasbőrből gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A n. é. közönség b. pirtfogását kéri 1646.
kiváló tisztelettel

NEUMANN ANTAL
zongorakészítő és hangoló ARADON, Batthyány-utca 10. szám.

Telefonmegbízásoknál kérem Révész Nándor könyvkereskedését (Telefon szám 265) felhívni, a honnan a vett megbízást velem azonnal közlik.

Kérem a czégre figyelni.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

140861—1902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább

felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson	f. évi szeptember hó
Miskolcz	25-én d. u. 2 óra
Bpest nyugoti	29-én d. e. 9 óra
Budapest.	1902. szeptember havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

ELADÓ HÁZ.

Arad, Andrassy-tér 22. és Batthyány-utca 28. számú

egybeépített házak

szabad kézből, együttesen, örök áron, készpénz fizetés mellett

eladóok.

Csakis komoly vevőknek ad felvilágosítást Dr. Kiss Tivadar csikgyimesi (Csikmogyé) és Kiss Ernő dévai (Hunyadmegye) lakos. 1551

Közvetítők kizárva.

A bevonulandó

Egyéves önkéntes urak

szíves figyelmükbe ajánljuk ujonnan és dusan felszerelt

egyenruházati üzletünket,

ahol is a legsikkesebb egyenruhákat készítünk.

Kiváló tisztelettel

Hammer és Szukop

Arad, Salacz-utca. 1492

BEDŐRSZÜLÉSRE CSUZ, RHEUMA ÉS IDEGFÁJDALMAK ELLEN, AZ INAK ÉS IZMOK ERŐSÍTÉSÉRE.

KWIZDA FLUID. Kigyóvédjegy.

Tourista fluid. Kwizda köszvény fluidja.

Erősítés és erőmegújítás czéljából eredménynyel használják az összes turisták, kerékpárosok és lovaglóknak nagyobb utak után. 399

1 üveg ára 2 kor. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Valódi minőségben kapható a gyógyszerárakban.

Főraktár:

Kwizda Ferencz J.

cs. és kir. ausztr. magy. rom. kir. és bolg. f. jedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész.

Korneuburg, Bacs mellett.

A BOHOLTI-FORRÁS

gyógyhatású ásványvizét a nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánljuk.

A Boholti-ásványviz

Kitűnő összetételénél fogva nemcsak mint gyógyviz igen ajánlható, hanem mint igen kellemes élvezeti viz, szénsavdus tartalmánál fogva borral vagy szörppel keverve igen kellemes, s mint ilyennek, egy család asztaláról sem szabad hiányoznia. Hatásában fölülmul bármely külföldi ásványvizet, amellet fölötte olcsó.

A Boholti-viz,

melyet az összes aradi orvosok ajánlanak, kapható minden fűszerüzletben.

A Boholti gyógyforrás főraktárosa:

Landau Mór

Arad, Boczkó-utca 9.

Telefon-szám 506.

Férfiak
ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárholnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultávan egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 1841

Gyermekeknek és felnőtteknek

a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a

Sztraka-féle

tannin-csokoládé.

Egy drb. 40 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

1902

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használata által, mely egy pár nap alatt elmulaszt Szeplő, májfolt, bíbircs, bőrvörösséget és mindennemű arczfoltosságot. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

Nappal is használható!

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, róza és krém színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

Kérjük, óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

Árverési hirdetmény.

Az ujvidéki szerb nemzeti színházalap tulajdonához tartozó, az Aradváros 288. sz. tjkben A. + 1283. hrsz. a. felvett Árpád téri 3. számú ház f. é. októberhó 9-én d. e. 9. órakor, az aradi gör. kel. szerb hitközség üléstermében (Szt. Péter tér 8. sz.) megtartandó önkénytelen nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 24.000 korona, melynek 10% a bánatpénzül leteendő.

Az árverés eredménye a vevőre azonnal kötelező, az eladó-tulajdonos pedig fentartja magának a jóváhagyási jogot, mire vonatkozólag a határozat legfeljebb f. é. október hó 31-ig hozandó.

Vevő köteles a vételár 1/3 részét az árverés jóváhagyása esetén, f. é. november hó 1-én Ujvidéken, a szerb nemzeti színház-pénztáránál lefizetni, s ennek lefizetése után azonnal birtokba is lép; a hátralékos vételárát pedig köteles — esetleges más megállapodás hiányában — a birtokba lépés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt, a fentemlített pénztárnál f. é. december hó 30-áig lefizetni, amikor is neki a tehermentes átíratásra alkalmas szerződés ki fog adatni.

A f. évi november hó 1-től járó állami adót és egyéb köztartozásokat, nemkülönben az átruházási költséget és illetéket egyedül vevő fizeti.

A mennyiben vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenne, bánatpénzének elvesztése mellett, az ő veszélyére és költségére újabb árverés fog megtartatni. A tulajdonos és jelenlegi bérletkötő fenálló szerződések a vevőre nézve is kötelezők.

Kelt Ujvidéken, 1902. évi szeptember hó 10-én.

Dr. Vucsetits Ilés,
a színházalap ügyésze.

Egy

korrepetitor

kerestetik

egy heted osztálybeli gymnasiumi tanulóhoz vidékre.

A tanfolyam görög pótló.

Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendők. 1644

Eladó szőlő

terméssel

a paulisi hegyen,

a vále krutsiban egy 4 éves ültetésű, részint bor- és csemege fajokkal beültetett szép terméssel, 1 kat. hold 677 ööl területű, a vasuti állomástól 1/4 óra távolságra. 1622

Értekezni lehet Paulison Némény Károly asztalosmesternél.

Hizott

ürük

220 drb.

eladó.

Közelebbit megtudhatni Holländer Sámuel földbirtokos úrnál, Csermön. 1645

Telefon 285.

Értesítés.

Telefon 285.

Van szerencsénk a n. é. helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, miszerint Andrassy-tér 21. szám alatt (Lengyel Lőrincz-féle palotában a megyeházzal szemben) levő ugyanazon ház megnagyobbított helyiségében

uri divat üzletünket

egész ujonnan, a mai kor igényeinek megfelelően, fővárosi minta szerint

rendeztük be.

Nagyon tudjuk a m. t. vevőinket, hogy a legújabb őszi cikkek megérkeztek, miért is tisztelettel kérjük további szives támogatását.

Kiváló tisztelettel

Guttman és Berger.

1608

Telefon 285.

SANTAL EGGER

gyógyító erejével fölülmulja a külföldi szereket.

Kipróbált, orvosilag ajánlott jó szer. hólyag, csőbajoknál és minden oly esetben, hol az orvosok Santal-olajat Copalvát, vagy Cubobát ajánlanak. A

SANTAL EGGER

tisztá keletindiai Santal-olaj tartalma miatt meglepő sikeres hatása az ifjúság bántalmainál. Az orvosok is kedvelik és rendelik. 1 üveg ára 3 kor. Vidakra a pénz előzetes beküldése után bérmentve 3.40 kor. Csak a törvényesen védett „tigris-fej” védj. valódi. Kapható a legtöbb gyógyszerárban. Fő- és szétküldési raktár: „Nádor gyógyszerár” Budapest, VI. Váci-körút 17. sz. Kapható Aradon: Földes Kelemen, Rozsnyay Mátyas és Tábor Gyula gyógyszerárban. 2018

Hirdetmény.**Uj-Szt.-Anna község jegyzői irodájában**

egy a közadói és kataszteri ügyek vezetésében tökéletes jártassággal bíró, német nyelvet perfect beszélő

okleveles irnokévi 800 korona fix fizetés és a járlatok kezeléséből befolyó mintegy 400 korona jövedelem élvezete mellett, **azonnali belépésre****alkalmazást nyerhet.**

Az ajánlatok okmányolandók. Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Uj-Szt.-Anna, 1902. évi szeptember hó 20-án.

Vass Dezső,
jegyző.

1638

Magy. kir. államv. üzetlv. Aradon.

25954—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Talpfák szállítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének 1902. évi január havától ugyanazon évi április hó végéig szállítandó 20000 darab 1.5 m. hosszú 0.18 alsó, 0.13 felső szélességgel és 0.13 m. vastagsággal bíró lehetőleg száraz III. rangú tölgytalpfára van szükség, a melyek szállítására nézve ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás, valamint az általános és különleges szállítási feltételek a pályázati határidőig napoként a hivatalos órák alatt vallamennyi államvasuti üzletvezetőségénél megtekinthetők, illetve szóban levő ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerezhető.

A pályázati felhívás kiegészítő részét képező általános és különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárában szerezhethők meg.

Az ajánlattevő köteles az ajánlott talpfa értékének 5% át, mint bánatpénzt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban az ajánlat benyújtására kitűzött határidő megelőző nap déli 12 órájáig az alulírott üzletvezetőség gyűjtőpénztárába letenni és a szállítás elnyerése esetén, mint a szállítás biztosítására leteendő óvadékot ezen összeget 10%-ra kiegészíteni.

Az ajánlat ivenként egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátva az ajánlattevő által keltező (a teljes cím és lakhely kitüntetése mellett) aláírandó.

A pontosan és olvashatóan kitöltött ajánlat jelen felhívással együtt, mely szintén keltezendő és aláírandó, 60 filléres okmánybéllyel ellátva, lepecsételendő ezen külszimmel:

„Ajánlat 25954—902. számhoz.” folyó évi szeptember hó 30-ik napjának déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség I. általános osztályának főnökéhez benyújtandó, illetve oda posta útján beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyeknek javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratilag tételnek, végre olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Arad, 1902. évi szeptember hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomat nem díjazatik.)

Drescher József uri-szabósága.

Van szerencsém az uri közönségnek b. figyelmét felhívni Aradon, Bátor Bohus ur házában (Atzél Péter-utca) levő

uri-ruha készitési műtermemre.

Több külföldi és fővárosi elsőrendű uri-szabó műterem önálló vezetése után Aradon néhai Sonn József üzletében mint szabász és üzletvezető működtem, hol a n. é. közönség bizalmát és megelégedését kinyertem, miért is vagyok bátor

férfi-ruha készítésre szolgálataimat felajánlani.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

tisztelettel

Drescher József.

1511

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
 kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 22. szám.
 Telefon szám: 151.

szem rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

Apró hirdetésekre
 szolgáló levelezőlapok kaphatók

Aradon:

Révész Nándor

könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

Ifj. Klein Mór

könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében, Andrásy-tér.

Kubina Béláné

papírkereskedésében, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond

papírkereskedésében, Andrásy-tér.

Ozv. Hammerschlag L.-né

dohánytőzsdéjében, Andrásy-tér.

Lészay Sándor

dohánytőzsdéjében, Andrásy-tér.

Kis tőzsdében

Templom-utca.

Kohn László

Wagongyárban.

Hoffmann József

írszerkereskedésében, Forray-utca.

Panker Viktor

műlakatos, Fácán utca 6 sz. egy oszlopos borsajtó eladó. Megrendelések elfogadtatnak, pontosan szállítatnak. 1596

Csinosan butorozott

teljesen külön bejárati utcái (vagy szép udvari) szobát keres egy magánhivatalnok. Czim: A. R. 150. Poste restante Arad, pályaudvar. 1643

Epilepsia.

Aki epilepsiában, ideges görcsökben, vagy egyéb idegbetegségben szenved, kérjen az erre vonatkozó könyvecskét, amely ingyen és bérmentve kapható: **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a/M.** 1999

Eladó ház.

Pankotán, a város legélénkebb helyén, Rigler-féle sarokház, melyben 50 év óta vas-, fűszer- és divatkereskedés áll fenn, szép lakosztályokkal és szőlőskerttel, kedvező feltételek mellett elköltözködés miatt eladó. Soltz Gyula, Pankota. 1592

Kovaszinczon

egy szép fekvésű 16 holdas termőképes szőlőbirtok teljes felszereléssel s az ideai szürettel együtt eladó. Bővebb felvilágosítás nyerhető dr. Páris Lajos ügyvédi irodájában Aradon, Fábán-utca 6/a. szám alatt, vagy a tulajdonos özv. Téglássy Gábornénál Kovaszinczon, kinek közbenjöttével a szőlő bármikor megtekinthető. — Ugyanott egy hordó tavaiyi termésű fehér és 300 liter vörös bor eladó. 1637

Német-magyar Bonne

gyermekek mellé ajánkozik. Szíves megkeresések „Bonne” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéréseknek. 1441

Könyvelő

esti 7 órától szabad idejében foglalkozást, esetleg ker. iskolai tanítványokat keres. Czim a kiadóhivatalban. 1639

„Kezdő.”

Sajnálom, jelzett napom elutazom. Kérek czimet, hogy levelére részletesen válaszoljak. 5019

Egy jó forgalmu

korcsma-üzlet teljes berendezéssel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1606.

Telefon 436.

Vasgerenda, szekértengelyek, ráfvas, aczélsákányok, kályhák, tűzhelyek, fegyverek, löszerek, ifj. Czeiler István-féle mángolók és egyéb árucikkek jó minőségben és olcsó árban kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 76

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimre a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a halteren az „Arany potyka” helyiségben

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkori nálam kaphatók. Postai megrendelések a legpontosabban utánvét mellett eszközölhetők. Becses partfogásáért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,

302 haláruda tulajdonos.

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most újból megjelent és számos kiadást ért Dr. Müller (Med. Rath.) által írott

Megremlett ideg-, faj- és nem-rendszer című könyve, amely jó tanácsokat ad ezen bajok ismertetésére és gyógykezelésére. 1075

Egy korona 20 fillér bélyegekből történt előzetes beküldése esetén bérmentve küldi Curt Röber Braunschweig.

BUTOR.

Menczer Márton

butorüzlete

Árpád-tér 5. szám

(szidó-templom-épület) alatt létezik, hol új és keveset használt butorok legolcsóbb árban kaphatók. Kérem a pontos czimre ügyelni. — Ugyanott

uraságoktól levetett ruhák

legmagasabb árban megvételnek. Kivá-natra házhoz is megyek. 1563

Gurahonezi portlandcement

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normálakat 60—70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Krisán János Arad, nagyvárad-ut 12. és Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

Kitűnő, csakis jól beérett

Mokra hegyi

csemege szőlőt

5 kgros kosarakban 1 frt 10 krért házhoz szállít, hetenkint kétszer

Wolf Jenő,

Csiky Gergely-u. 22. 1630

(Fenti lakásomon átvéve 5 kgr. 1 frtért kapható.)

KÉSZ

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek **szolid kivitelű**

kész-butoraimat

és olyanokra megbízást készséggel elfogadok. 1399

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Telefon 322.

Első rendű hasított

Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsival is elvihetők a tauczi országút melletti rak-tárból. 704

15217. sz. 1902.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai temesvári **Szent-Mihályi**

országos vásár

f. évi szeptember 25-től bezárólag szeptember 29-ig fog megtartatni.

Temesvárott, 1902. évi szeptember hó 5-én.

A városi főkapitányságtól

BANDL REZSÓ,

főkapitány.

Száj és körömfájás miatt ez alkalommal szarvas-marha, juh és sertés felhajtása tilos! 1601.

Csak a lóvásár, mezőgazdasági termény-, kereskedelmi- és iparvásár fog megtartatni.

Borszivattyuk

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 908

tüzi fecskendők,

kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

NEUMANN M.férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe
ARADON,

csász. és kir. udvari szállító

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárukban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tököly-tér 7. szám alatt

ruhaszabászati és varrási műtermemben a legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat is jutányosan, a legfinomabb igényeknek megfelelőleg készítek.

Egyben tudatom, hogy csakis uri leányok részére

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, ahol 3 havi időtartam alatt a kellő jártasság elsajátításaért kezeskedem.

Tanulás-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel:

Vuk Lukréczia,

női szabónő.

1572

Kovács Soma
ARAD, Andrássy-tér 24. Neuman-palota.

Állandó raktár elismert legjobb
Kühne Mabilé borsajtók, konkolyozókból.
Mosoni drill vetőgépek, rosták, ekék nagy választékban.

Pinczegazdászati eszközök,
műszaki áruk
versenyképes áron.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrabecsült rendelőimnek szíves tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Jemplom-utca 3. sz. alatti
czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

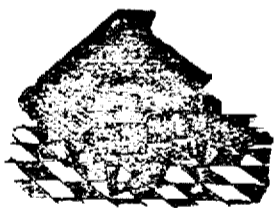
Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,
a Tököly-téri Kishalmi-féle gőzfűrés mellett folytatom.

Főtörékvésem oda irányul, hogy nagyrabecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítsem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

FAIX JAQUES zongora készítő

Arad, Batthyányi-utca 35. szám.

Ajánlja jól berendezett zongorakészítési műhelyét,

elvéllal és pontosan eszközöl minden e szakmába tartozó munkát, ugyszintén zongorahangolást. — Raktáron tart elsőrendű bécsi, hazai és saját készítményű zongorákat, melyeket 6 évi jótállás és versenyképes árak mellett árusít.

1585

☞ Havonkénti bérbeadás jutányosan. ☜

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2502

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.

Aradi nyomdarszövetkezeti társaság könyvnyomdája.